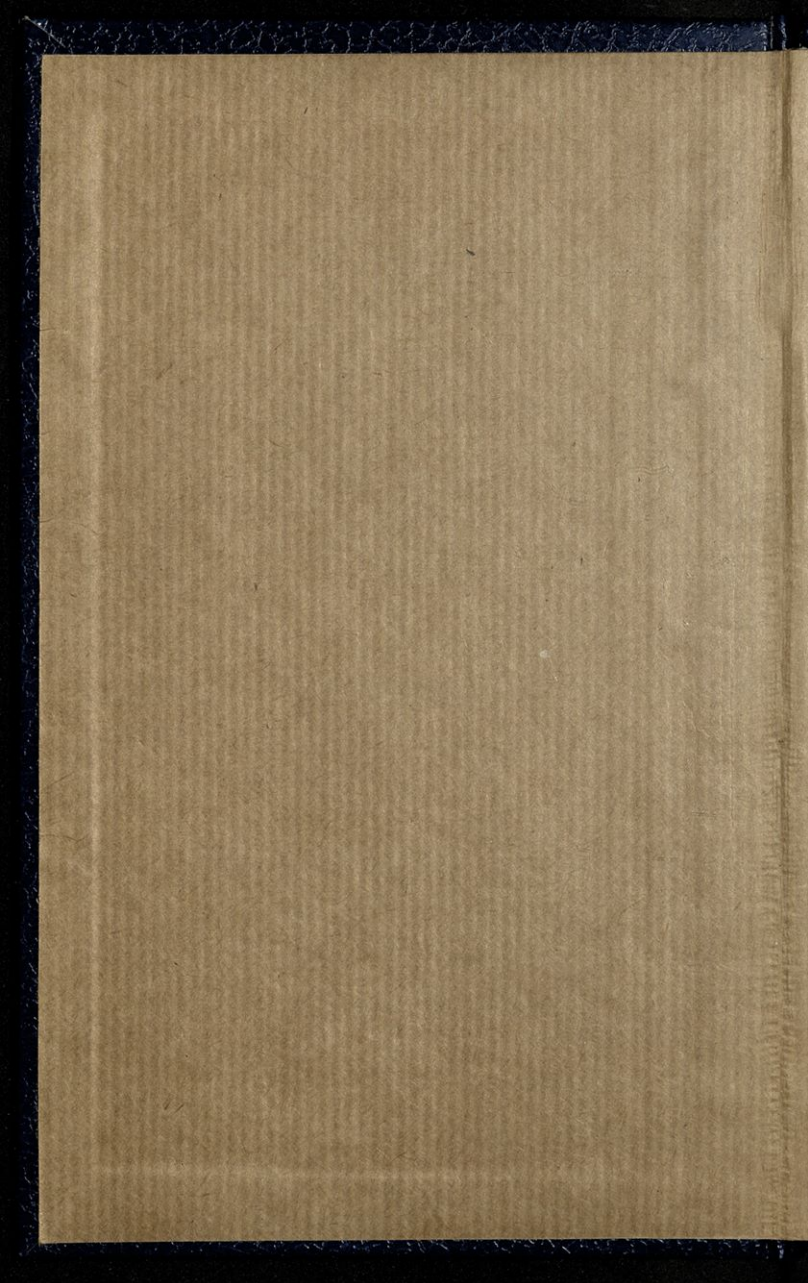

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

36485

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

36485

36 485

Ivan Jakob Schell pl. Schellenburg.

Spomenica

ob

dvestoletnici

uršulinskega samostana

v Ljubljani.

1702—1902.

LJUBLJANA.

—
Samožaložba. — Katoliška Tiskarna.

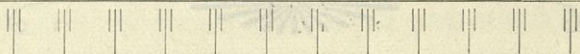
1902.

36485

IN= 030000928

LJUBLJANA
Samovalodba - Katoliška Tiskarna
1902

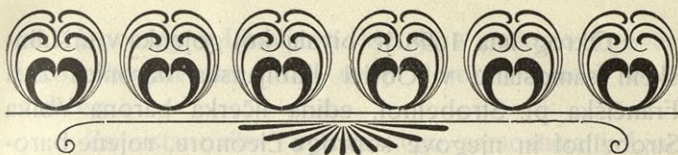
Prvi del.

O priliki svoje dvestoletnice si dovoljuje naš samostan izdati pričujočo spomenico. Naj bo skromen donesek k zgodovini našega reda. Ti listi slikajo v kratkih potezah notranji in vnanji razvoj samostana samega in njegove šole.

Prosimo vse častite prijatelje in prijateljice našega reda, naj blagovoljno vzprejmejo ta skromni spominek.

Uršulinski samostan.

V LJUBLJANI v marcu 1902.

Prvi del.

I. Ustanovitev samostana; prihod uršulink v Ljubljano.

Čuj me hči, uho obrni k meni;
Dom očetni, narod svoj pozabi!

Iv. Vesel, Psalmi.

Bilo je dne 27. prosinca leta 1540, ko je Angela Merici, ustanoviteljica uršulinskega reda, dokončala svoje bogoljubno življenje. Njena po papežu Pavlu III. potrjena ustanova se je začetkom XVII. stoletja razvila iz kongregacije v cerkven red, ki se je naglo širil po Laškem in Francoskem, pozneje tudi po drugih evropskih in inozemskih državah. V Avstrijo je pozvala naša presvitla vladarska hiša prve uršulinke. Zlata Praga je bila prva izmed avstrijskih mest, ki je sprejela hčere sv. Angele v svojo sredo. Dunaj, Celovec, Gorica, Požun, Linc, Gradec, Inomost, Solnograd, Olomuc in druga mesta naše države so tudi kmalu potem dobila uršulinske samostane in ž njimi učilnice za žensko mladež, med tem ko so se izobraževale mlade odlične Ljubljančanke še vedno na tujem.

Okrog leta 1698 je bivala kot gojenka v uršulin-skem samostanu v Gorici ljubljanska baronica Eva Frančiška pl. Strobelhof, edina hčerka barona Volka Strobelhof in njegove soproge Eleonore, rojene baronice pl. Billichgraz. Evi se je tiho samostansko življenje tako omililo, da je svoje stariše iskreno prosila, naj ji dovolijo, da vstopi v uršulinski red. Dobri stariši se niso mogli dolgo ustavljati prošnjam svoje hčere; baron Strobelhof in njegova soproga sta sklenila Bogu darovati svoje dete, vrhu tega pa še v Ljubljani ustanoviti samostan za uršulinke, za kar sta namenila 10.000 gld.

Ali tedanji ljubljanski knez in škof, Žiga grof Herberstein, ni hotel dovoliti, da se naselijo uršulinke v Ljubljani, ker se mu je ustanovna 10.000 gld. zdela premajhna, nekaj pa tudi zato, ker se je mislil škofovski časti odpovedati. Prošnjo, naj bi dal svoje dovoljenje za ustanovitev samostana, je odklonil s pripomnjo: „Jaz sem David in ne bom zidal Gospodu templa; moj naslednik bo oni Salomon, ki bo storil to.“ Toda tudi ta, Ferdinand grof Kühnburg, se je spotikal nad prepričnim kapitalom in ni dal zaželenega dovoljenja.

Tako sta potekali dve leti. Baron pl. Strobelhof je dobil sinka in vsled tega se je izneveril svojemu sklepu, da ustanovi samostan; tudi gospodična Eva si je premislila in ni postala redovnica, kakor bomo še čuli.

Gospod Bog pa, ki ima srca človeška v svoji roki in jih vodi kakor potoke voda, vzbudi drugega ustanovnika, in ta je bil gospod Janez Jakob Schell pl. Schellenburg. Rojen 24. julija 1652 v Sterzingu na Tirolskem iz spoštovane, malo imovite rodovine, je

prišel pozneje v Ljubljano, kjer je s pošteno trgovino jako obogatel ter novi svoji domovini storil obilo dobrega.

Za ustanovitev uršulinskega samostana v Ljubljani se je pl. Schellenburg že koj v začetku zanimal ter izjavil, da je pripravljen Strobelhofovo ustanovnino s svoto 20.000 gld. pomnožiti, ako bi knez in škof dovolil, da se ustanovi.

Ob koncu stoletja je praznoval Rim veliki jubilej ali sveto leto, in Schellenburg se je odločil, da potuje tja. Tako popotovanje pa je bilo takrat nevarno in dolgotrajno; kdor je potoval v Rim, je prej napravil oporoko ter uredil svoje časne zadeve. To je storil tudi pl. Schellenburg, preden je šel od doma. V svoji oporoki je odmenil 20.000 gld. za ustanovitev uršulinskega samostana ter pripomnil, da ne bi se branil biti ustanovnik omenjenemu samostanu, ako bi morda baron Strobelhof odstopil od svojega sklepa. Ko je gospod pl. Schellenburg tako uredil vse svoje zadeve, se je podal na dolgo pot. V Gorici izroči še svojo varovanko Marijo Frančiško Hofstetter, ki je bila sestra njegovi soprogi, ondotnim uršulinkam v vzgojo. V pogovoru z materjo prednico pl. Schellenburg tu izve, kako so barona Strobelhafa naklepi o ustanovitvi uršulinskega samostana vže splavali po Ljubljani. Pl. Schellenburg omeni nekega prijatelja, ki tudi snuje načrte za ustanovitev samostana ter se poslovi od gospe prednice z obljubo, da se domov grede zopet oglasi v samostanu. Za vse dobro navdušen kakor le kdaj se je pl. Schellenburg vračal iz Rima domov. Oglasivši se pri materi prednici, je kmalu zasukal pogovor na svoj stari predmet, na ustanovitev samostana. Prašal je tudi gospo mater, ne bi-li bila zadovoljna,

ako se oglasi kot ustanovnik mož preprostega stanu. Prednica modro odvrne: „Bog ne gleda na visokost stanu, ko si izbira ljudi v dosego svojih namenov. Vesel hiti na to pl. Schellenburg proti beli Ljubljani, da izvrši svoje sklepe.

Domov prišedši je blagi mož nevarno obolel. Vendar je bolezen njegove načrte le še izpopolnila, ker mu je nudila priliko slušati svête modrih in izkušenih mož. Ko se mu je zopet povrnilo ljubo zdravje, se je pl. Schellenburg energično lotil dane si naloge. Najprej se je še sporazumel o zadevi ustanovitve samostana z baronom Strobelhofom, potem pa se je gospé prednici goriških uršulink pismeno izjavil, da je pripravljen v Ljubljani ustanoviti uršulinkam samostan ter v to svrho darovati 20.000 gld., zahtevajoč zase in za svojo soprogo naslov ustanovnika in še nekaterih pravic, ki jih navadno imajo ustanovniki samostanov.

Gospa prednica, mati Margarita Eleonora, je ponudbo rada sprejela ter obljubila, da hoče za novo ustanovo izbrati najspretnjših redovnic svojega samostana.

Sedaj je pl. Schellenburg skrbel za to, da so cerkvena in svetna oblastva odobrila njegov sklep ter dovolila, da se uršulinke naselijo v Ljubljani. Prevzvišeni gospod knez in škof, Ferdinand grof Kühnburg, se o tako ugodno spremenjenih okoliščinah ni več branil dati svojega dovoljenja, dali so je tudi deželni glavar Anton Seifried knez Eggenberg, deželni oskrbnik Volk grof Gallenberg, cesarski deželni vicedom Anton grof Lanthieri in mestni župan Gabriel Eder plemeniti Edenburg.

Ko je bila ta zadeva urejena, izvoli konvent goriških uršulink iz svoje srede štiri odlične redovnice,

ki naj gredó v Ljubljano pod vodstvom svoje dose-
danje prednice, matere Margarite Eleonore. Imena štirih
redovnic so: mati Otilija Erhard, mati Elizabeta baro-
nica Rossetti, mati Magdalena Simonetti in sestra Ro-
zaliya grofica Lanthieri. Dne 19. aprila 1702 so se te
gospe poslovile od svojih samostanskih sosester ter
se napotile proti Ljubljani. Spremljala jih je gospa Fe-
licita baronica Orzon, rojena grofica Lanthieri, in dva
gospoda duhovnika. Prvi dan so prišli naši popotniki
do vipavskega trga in tu prenočili v gradu grofov
Lanthieri, kjer je nekdanj tekla zibel ene potujočih re-
dovnic, sestre Rozaliye grofice Lanthieri. Na Vrhniki
bi se bilo potnikom slabo godilo, ako bi jih ne bil
zadrege rešil neki podložnik grofa Lanthieri. Ljudje so
jih imeli za preoblečene Francoze, za vojake admirala
Forbina, ki je tisto leto razsajal ob avstrijskem Pri-
morju ter bombardiral Trst, kajti cesar Leopold I. pa
francoski kralj Ludovik XIV. sta se takrat kakor znano
vojskovala za špansko dediščino. Spoznavši, da ti pot-
niki niso sumljivi ljudje, so jih Vrhnici radi preno-
čili, dočim so prej vrata zapirali pred njimi. V jutru
dne 22. aprila je eden gospodov duhovnikov v bližnji
cerkvi sv. Lenarta daroval sv. mašo ob navzočnosti
vse popotne družbice. Po sv. maši pa zasedejo čoln,
ki naj jih nese po Ljubljanici do zaželenega kraja.

(Še se hrani v samostanskem arhivu mnogo pisem
tičočih se ustanovitve tukajšnjega samostana uršulink.
Najzanimivejša so ona, ki sta jih uršulinkam v Gorico
pisala v kulturni zgodovini naše ožje domovine slavno
znana brata pl. Dolničarja, Ivan Anton, tedanji gene-
ralni vikar ljubljanske škofije, in Ivan Gregorij, zelo
izobražen akademik. Ta pisma svedočijo, da je bilo
zanimanje za novi samostan v Ljubljani kaj živahno,

posebno v višjih krogih. Soditi se more, da je prevzel Gregorij Dolničar namesto pl. Schellenburga korespondenco z goriškim samostanom glede manjših zadev nove ustanovitve.)

Ko so bile naše potnice še za uro oddaljene od Ljubljane, se jim gospod pl. Schellenburg v družbi odlične gospode naproti pripelje ter jih najprijaznejše pozdravi, obžalujoč, da po bolezni zadržan, ni mogel sam v Gorico, da bi jih spremljal do Ljubljane. V Ljubljani na Bregu pa je čakalo prihoda redovnic lepo število imenitnih dam, med njimi svetla kneginja Turjaška, rojena grofica Herberstein, več dostojanstvenikov, kakor deželni vicedom grof Lanthieri, generalni vikar pl. Dolničar in drugi; vsi so navdušeno pozdravljali došlece.

II. Začasno stanovanje in novi samostan.

Življenja valovje tam zunaj hrumi,
Tu vlada pa mir in tihota,
Tam zunaj vrvenje, drvenje ljudi,
Tu notri je sveta samota.

S. Gregorčič.

Lastnega stanovanja nune takrat še niso imele; iz nežne dvorljivosti je hotel pl. Schellenburg, da si ga izberó same. Začasno stanovanje jim je dal v svoji hiši na mestnem trgu, kjer je bival tudi sam. Tja je spremljala velika množica ljudi nove goste. Pl. Schellenburgova gospa, blaga kakor nje soproga, jih je sprejela z največjo gostoljubnostjo in prijaznostjo. Gorenje nastropje se je prepustilo nunam, da so je priredile po samostansko. Za bogoslužne vaje se je napravila provizorična kapelica. V tej kape-

lici so redovnice tudi prvič sprejele svojega novega nadpastirja gospoda kneza in škofa Ferdinanda grofa Kühnburg, ki jih je počastil s svojim obiskom ter jim podelil svoj blagoslov za pričeto delo.

Prva skrb pl. Schellenburgu je bila zdaj, da se poišče nunam primerno stanovanje, kjer bi se lahko otvorila toli zaželena dekliška šola.

Dne 16. septembra 1702 je uršulinkam došla vesela vest, da jim Nj. Veličanstvo cesar Leopold I. dovoljuje napraviti šolo in to na priporočilo cesarice Eleonore Magdalene, ki je bila uršulinskemu redu izvanredno naklonjena.

„Sestre je sililo pričeti šolo, ker se jim je smilila brez pouka semintja begajoča mladež“, pravi samostanska kronika. Zato je šel gospod pl. Schellenburg v Gorico ter si od tamošnjega uršulinskega samostana izprosil še tri redovnice, da bi bila tako bodoča šola z učiteljicami dovolj preskrbljena.

Mestni župan Gabriel Eder pl. Edenburg je prepustil uršulinkam svojo hišo in vrt poleg samostana gospé klarisinj na Dunajski cesti proti letni najemščini 250 gld. V to hišo so se preselile dne 23. junija 1703. V Schellenburgovi hiši so bivale ravno eno leto in dva meseca. Tri dni pozneje, 26. junija namreč, jim je gospod generalni vikar Anton pl. Dolničar blagoslovil novo stanovanje. V sobi, ki se je prenaredila v kapelo, je daroval sv. mašo, pri kateri so nune prejele sv. obhajilo. Navzoč pri sv. obredih je bil tudi gospod ustanovnik, njegova soproga in še nekaj drugih gospodov in gospâ. Po blagoslovljenju je ostal novi samostan tri dni občinstvu odprt, da si ga je vsakdo lahko povoljno ogledal.

Preden se je pričela šola, sta napravili stranki ustanovno pismo dne 1. julija 1703. Od tega dne je dobival samostan obresti od ustanovne glavnice 20.000 gld. Poprej je vzdržavala malo samostansko skupščino radodarnost gospoda pl. Schellenburga in njegove blage gospe soproge.

Meseca decembra istega leta se je ena redovnic po nasvetu zdravnikov povrnila v Gorico. Spremljala jo je neka dama pa gospod pl. Schellenburg, ki je dobil v Gorici zopet štiri redovnice za Ljubljano. Med temi je bila tudi njegova svakinja Frančiška Hofstetter, s samostanskim imenom soror Ana Katarina, ki jo je bil prej leta 1700 izročil ondotnim uršulinkam v vzgojo. Le-ta je vstopila v Gorici v novicijat z namenom, da se pozneje preseli v ljubljanski samostan.

Tako je skrbel preblagi pl. Schellenburg za vse male in velike potrebščine samostana. Rad je obiskaval uršulinke, ki so ga spoštovale kakor otroci svojega očeta. Pa tudi gospa pl. Schellenburgova je srčno ljubila svoje nune, ki so jo nasproti odkritosrčno ljubile. Večkrat se je zgodilo, da so ljudje razne stvari, bodisi živila ali kaj drugega koristnega prinesli na prodaj, med tem, ko je bival pl. Schellenburg s svojo soprogo v samostanu. Ako je prišla mati vratarica, da o tem obvesti gospo prednico, pa ta ni kazala volje, da kupi kaj, je velel pl. Schellenburg: „Le vzemite, le, bom že jaz plačal!“ Seveda je gospa prednica rada slušala; kajti bila je večkrat v denarni zadregi.

Dan 11. maja 1704 je bil določen, da se vrši prva preobleka v samostanski kapelici. V povzdigo te slovesnosti je daroval pl. Schellenburg kapelici majhen zvon, presvetla kneginja Turjaška pa ji je omislila lep mašni ornat, šest oltarnih svečnikov, šest vrčkov za

sv. mašo in tablo z relikvijami. Ta plemenita gospa je bila takrat poleg pl. Schellenburga in njegove soproge samostanu največa podpora.

Tri sestre, prvenke domačih postulantinj, so sprejele dne 11. maja 1704 redovno obleko iz rok prečast. g. generalnega vikarja pl. Dolničarja. Njih imena so: Soror Katarina Uršula od sv. Duha, rojena baronica Rossetti iz Orehka na Notranjskem; soror Katarina Ignacija od sv. Jakoba, rojena Ehrenreich iz Ljubljane; soror Monika od sv. Trojice, rojena Reinisch s Tirolskega. (Soror Katarina Uršula je doživela visoko starost 91 let, od katerih je 63 preživela v samostanu kot vzorna redovnica.) Preobleka se je vršila pred 200 leti po istem ceremonijelu kakor danes. Kar slovesnost dandanes povišuje, je to, da jo vodi večidel prevzvišeni gospod knez in škof sam, dočim so jo v poprejšnjih časih izvrševali njegovi namestniki.

Meseca avgusta in oktobra istega leta so tudi nekatere sestre naredile slovesne obljube. (Do leta 1770 je vsaka novicinja po dveletni poskušnji naredila slovesne obljube, ker se ni oziralo na starost; 16, 17letne profesinje so bile kaj navadne. Leta 1770 pa je avstrijska vlada prepovedala pred dovršenim 24. letom koga pustiti do slovesnih obljub.) Ena teh profesinj je bila tudi soror Ana Katarina, že imenovana svakinja gospoda pl. Schellenburga, ki je s posebnim zadovoljstvom prisostvoval ginljivemu obredu. Slavnostni govornik je bil obakrat oče Filip Hofstetter T. J., brat profesinje Ane Katarine.

Število redovnic se je hitro množilo, še hitreje pa je naraščalo število učenk. Kmalu je bila Ederjeva hiša uršulinkam pretesna, ki so zato vedno bolj želele lastnega pa prostornejšega stanovanja. V dobrih delih

neutrudljivi gospod pl. Schellenburg je bil Ljubljano že od vseh strani ogledal, da je naposled našel prostor, pripraven za zidanje cerkve in samostana. To sta bila dva vrta pred vicedomskimi vrati, eden kneza Turjaškega, drugi pa kneza Eggenberga last. Toda prvi je bil fidejkomis in se ni smel prodati brez cesarjevega dovoljenja. V teku enega leta pa so poskrbeli dobri prijatelji samostanu najvišje dovoljenje.

Z nakupom teh vrtov bi se bila skoraj potrošila pl. Schellenburgova ustanovina 20.000 gld., zato je daroval veledušni ustanovitelj za bodoči samostan novih 24.000 gld., in sicer kot dotacijo dvanajsterim ubožnim kandidatinjam. Ta vsota naj bi se porabila v nakup omenjenih vrtov in zraven stoječih hiš. Pismena pogodba o tej ustanovitvi se je napravila šele 8. septembra 1714, ustanove pa so se jele oddajati takoj. Leta 1707 je konvent oba vrta kupil z denarjem, ki mu ga je pl. Schellenburg dal na roke. Kneza Turjaškega vrt je stal 12.000 gld., Eggenbergov, določen za zidanje cerkve in samostana, pa 7000 gld. Knez Turjaški je prodal samostanu z vrtom tudi mal drevored.

Dne 24. aprila 1707 so se preselile nune v svoje stanovanje, poleg katerega je stalo mestno plesišče. Ali kmalu so se prepričale, da samostan in plesišče ne bota mogla dolgo ostati soseda. Iz plesišča je donelo veselo življenje, včasi od zore do mraka, pa tudi še od mraka do dne, v samostanu pa so redovnice želele miru in tihote.

Mati prednica si je prizadevala dobiti plesišče; a šele po dveletnih obravnavah so deželni stanovi v to privolili s pogojem, da jim samostan zgradi novo plesišče. Sestavila se je komisija, da poišče prostor za zidanje novega plesišča; pl. Schellenburg je kupil do-

tični svet za 1100 gld. iz glavnice 24.000 gld. Staro plesišče (sedaj vnanja šola in župnišče) se je cenilo na 3000 gld., stroški za novo so znašali 5322 gld.

Pl. Schellenburg je prevzel poroštvo za zidanje novega plesišča proti zagotovitvi deželnih stanov, da hočejo samostanu povrniti, kar bo imel nad 3000 gld. stroškov. Vsled pl. Schellenburgovega poroštva so dobile uršulinke staro plesišče ter je spremenile v začasen samostan.

Seveda so nune tudi tu kakor v poprejšnjih stanovanjih poskrbele najpreje za Gospodov tabernakelj, brez katerega bi bilo vse samostansko življenje neskončno puščobno. Vendar je bila tudi tukaj njihova prva kapelica še zasebna. Ko so pa kupile mestno plesišče, so priredile v njem prostorno kapelo ter jo odprle občinstvu. Ta kapela je imela tri oltarje ter je služila nunam tudi za pokopališče do leta 1726, ko je bila samostanska cerkev dozidana.¹⁾

Odškodnine, ki so jo stanovi obljubili za novo plesišče, ni dobil samostan nikdar. V hišni kroniki se bere, da je mati prednica večkrat opominjala na dotičnih mestih, a ni dobila drugega kot zopernosti v obili meri.

Leta 1710 je kupil gospod pl. Schellenburg uršulinkam še en vrt od Fabijančičevih dedičev za 2000 gld. Tako je gospod ustanovnik od svoje ustanove 24.000 gld. zakupil 21.000, ostalih 3000 gld. pa je izplačal samostanu v denarju. Okrog vsega k samo-

¹⁾ Leta 1713 so si izbrali ljubljanski gg. zdravniki samostansko kapelico za praznovanje svojih stanovskih patronov sv. Kozma in Damijana, kar se je potem do 1726 vsako leto ponavljalo.

stanu spadajočega zemljišča se je napravil zid, kakor še danes obdaje samostanski vrt. Znotraj se je okrasil ta zid s freskami, predstavljajočimi dogodke iz življenja Jezusa, Marije in drugih svetnikov. Žal, da je skoraj do cela ugonobil časov zob te pobožne slike.

Za drevored, ki ga je kupil samostan od kneza Turjaškega, se je vnel prepir. Gospa baronica Eleonora pl. Strobelhof si ga je hotela prisvojiti; kakšne pravice je imela do njega, ne vemo. Prišlo je do pravde. Strobelhofova gospa je izročila zadevo svojemu bodočemu zetu, zaročencu hčere Eve, ki je prej želela postati uršulinka, grofu Volku Lambergu. Ta je pritiskal z vso silo na samostan, ki je izgubil pravdo in tako imel precejšnjo škodo, ker mu niso povrnili ne nakupnine, ne stroškov za zid okoli drevoreda. Čudno, da so morali oškoditi samostan oni, ki so ga prej hoteli ustanoviti.

Ko je bil klavzurni zid okoli samostanskega posestva sezidan, so jele nune resno misliti na zidanje samostana samega. Tedanja mati prednica Rozalija grofica Lanthieri, v vsakem oziru odlična gospa, je s pomočjo pl. Schellenburga in svojega brata, deželnega vicedoma grofa Antona Lanthieri priskrbel potrebne gradiva. Meseca maja 1713 se je vložil samostanu temeljni kamen. Nunski gospod spiritual Nikolaj Krašovec je ta kamen blagoslovil, gospod ustanovnik pl. Schellenburg pa ga je vložil ob navzočnosti dveh častitih očetov frančiškanov. V temeljnega kamena dolbini, zaprti s svinčenim pokrovom, je bilo mnogo devocijonalij, na pokrovu pa so se brala imena papeža Klemen XII., knezoškofa ljubljanskega Frančiška Karola Kaunitz, prednice matere Rozalije grofice Lanthieri, deželnega glavarja Seifrieda kneza Eggenberg,

gospoda pl. Schellenburg in njegove soproge Katarine pl. Schellenburg.

V teh prvih časih mirnega razvoja se je samostanska družina kaj naglo množila; vsako leto je za beležila hišna kronika novih sester, ki so stopile v novicijat, dočim so druge naredile slovesne obljube. Zato so se redovnice z radostjo ozirale po novi stavbi, ki je rastla prav hitro kvišku. Že leta 1717 je bil del samostana popolnoma dozidan. Gospod generalvikar ga je blagoslovil, in koj potem so se nune Boga hvaleč vanj naselile. Bilo jim je ondi pri srcu, kakor da so prišle po dolgotrajnem potovanju v hrepeneče zaželeno domovino.

III. Smrt blagega ustanovnika pl. Schellenburga.

Pokój sladak te čaka v jami,
Neskončna sreča nad zvezdami;
Mi spremljamo v miru te kraj,
Krilatci pa v nebeški raj!

S. Gregorčič.

Preblagi ustanovnik gospod pl. Schellenburg ni ućakal onega za nune tako veselega dne, ko so se naselile v svoj nov samostan. Gotovo bi se bil tudi on srćno veselil o pogledu Bogu posvećene hiše, ki je vzpela najveć po njegovi plemeniti radodarnosti. Zaćetkom leta 1715 je nevarno obolel ter takoj slutil, da je to njegova zadnja bolezen. Napravil je novo oporoko, v kateri je izrazil željo, da se položi njegovo truplo v uršulinski cerkvi k zadnjemu poćitku. Doloćil je 3000 goldinarjev, da se mu naredi primerna rakev. Za uršulinsko cerkev je ustanovil tudi še beneficij s

400 gld. letnih dohodkov. Pravico do tega beneficija naj ima v prvi vrsti rodbina Raab pl. Rabenheimb.

Sedemnajsti dan svoje bolezni, 1. februarja 1715 je pl. Schellenburg zaspal v Gospodu. V veličastnem sprevodu so se prenesli njegovi zemeljski ostanki dne 3. februarja v uršulinsko kapelo. Spremljale so vzornega moža na njegovi zadnji poti vse ljubljanske bratovščine, katerih takrat ni bilo malo. Vse so štele pl. Schellenburga med svoje ude. Ves stolni kapitelj, vsa duhovščina, vsi redovniki ljubljanskih samostanov so z gorečimi svečami šli za krsto. Truplo blagega pokojnika je ostalo do jutra 3. februarja v kapeli izpostavljeno. Ob sedmi uri tega dne je gospod spiritual Nikolaj Krašovec blagoslovil krsto, ki je bila potem pred velikim oltarjem na evangelijski strani pokopana v navzočnosti pokojnikove vdove in njegovih sorodnikov. Dne 18. februarja so se opravile slovesne bilje za umrlim. Kapela je bila črno preprežena, pred oltarjem je visel pl. Schellenburgov grb, umetno razsvetljen. Nad mrtvaškim odrom se je bralo ime plemenitega moža; istočasno je gorelo v cerkvi okolu 300 sveč. Eksekvije so trajale tri dni; vsak dan so se darovale sv. maše neprenehoma od 5.—11. ure za dušni pokoj gospoda pl. Schellenburga, ki je velel v svoji oporoki, da se opravi zanj 4000 sv. maš. Gospa pl. Schellenburgova pa je priskrbela, da sta dva duhovnika vse tri dni delila miloščino. (Odrasli so dobivali po sedem, otroci pa po tri krajcarje.)

Tako se je ločil iz sveta ta blagi mož, ta veliki dobrotnik kranjske dežele v obče in ljubljanskih siromakov posebej. Sam ni nikoli spustil prosjaka brez daru od svoje hiše ter je tudi svoji soprogi vedno priporočal: „Katarina, daj, daj revežem! Od naše hiše

naj nobeden ne odide žalosten in brez tolažbe.“ Tako pripoveduje samostanska kronika. Tudi na bodočo samostansko cerkev je pl. Schellenburg pred svojo smrtjo mislil ter ji priskrbel tri zvonove, lepo oltarno sliko, en dragocen misale pa štiri navadne, srebrno svetilko, srebrne vrčke za sv. mašo, pozlačen kelih, lepo monštranco in mašni ornat.

IV. Dve dični samostanski prednici.

Kdo najde močno ženo? Njena cena je kakor stvari iz daljave in od zadnjih pokrajin.

Preg. 31, 10.

Hvaležnost in spoštovanje nam vелеva, da postavimo tu skromen spomenik i dvema vrlima gospema, namreč prvi in drugi materi prednici tega samostana s tem, da vpletemo zgodovini samostana njiju životopisa.

a) Mater Margarita Eleonora.

Mater Margarita je zagledala luč sveta leta 1647 v Tridentu na južnem Tirolskem. Stariši so ji bili plemenitega rodu, a brez imetja. Dorastla v zalo devo, pride Margarita na cesarski dvor na Dunaj, kjer ji je bila cesarica Marija Eleonora, soproga Ferdinanda III., jako naklonjena. Za nekaj časa izroči cesarica svojo varovanko ondotnemu uršulinskemu samostanu, da bi se tam učila finih ročnih del. Dasi je bila Margarita svoji visoki zaščitnici za njeno skrb in blagohotje iz srca hvaležna, vendar ji v samostanu začetkom ni hotelo kaj dopasti. Ali duh božji veje, koder hoče. V lepi, nepokvarjeni duši mlade deve je začela milost

božja krepko delovati. In Margarita kmalu ponižno prosi gospo prednico, naj jo sprejme med redovne kandidatinje. Prednica je rada uslišala prošnjo, ker je spoznala, da ima prosilka vsa svojstva za dobro redovnico.

Dne 28. oktobra 1671 je bila Margarita preoblečena. Je-li Margarita njeno krstno ali samostansko ime, ne moremo povedati; soditi pa je, da si je nadela ime Eleonora svoji cesarski pokroviteljici na čast. Pri vstopu v novicijat ji je rekla mati prednica: „Sedaj pa glejte, draga sestra, da popolnoma pozabite svoj rod in cesarski dvor!“ Bogoljubna novicinja si je ta opomin utisnila tako globoko v srce, da se je pozneje še celo z obljubo zavezala, da ne bo nikoli govorila o svojem rodu. Iz tega vzroka nam tudi samostanska kronika nje rodbinskega imena ne sporoča. Margarita Eleonora je preživela ravno pet mesecev v novicijatu, ko jo pošljejo s štirimi drugimi redovnicami v Gorico ustanovljat uršulinski samostan. Nobena njenih tovarišic ni bila zmožna italijanščine; zato je morala v Gorici ona občevati z vnanim svetom. To pa bi ji bilo v pogubo, da ni pravočasno razkrila predstojnikom nevarnosti. Njeno fino obnašanje, njena prijaznost, njena krasota in mladost, vse to je tako močno vplivalo na različne visoke osebe, s katerimi je prišla v dotiko, da so se trudile na mnogovrstne načine, da jo izvabijo nazaj v svet. Toda Margarita je bila v kreposti že toliko utrjena, da je premagala vse skušnjave.

Potem, ko je bila dostala novicijat in naredila slovesne obljube, so ji izročili predstojništvo v penzjonatu ter skrb za bolne redovnice in gojenke. Celih petnajst let je opravljala obe te službi z vzorno natančnostjo in zato v splošno zadovoljstvo svojih sester. Ko je umrla tedanja prednica goriškega samo-

stana, so želele nune, da bi ji bila ona naslednica; ali Margarita se je tako branila, da so naposled nune odjenjale od svoje zahteve ter jo izvolile za prefekto. Čez leta je pa vendarle morala prevzeti čast in breme predstojništva. Ko se je jel pl. Schellenburg ž njo dogovarjati gledé ustanovitve ljubljanskega samostana, tedaj je bila že devet let prednica goriških uršulink. Dasi že 54 let stara, se je vendar pridružila v Ljubljano odhajajočim sestram, da na stare dni še enkrat prenaša vse neugodnosti, ki spremljajo začetek novih samostanov.

Res so čakale Margarito Eleonoro v Ljubljani marsikatero poskušnje in bridkosti; ali ona je bila junška duša, ki se ni ustrašila nobene žrtve. Večja čast božja je bila njeno vodilo, njen nagib pri vseh podjetjih. Ko so nekoč radi ustanovitve samostana pritiskale na njo neprijetnosti od vseh strani, je rekla: „Ako bi tudi vedela, da promine svet čez leto dni, bi se vendar za prosep novega samostana nič manj ne trudila, kakor se trudim sedaj, da bi le bila prepričana, da delam v božjo čast.“ Vse čednosti, ki dičijo redovnico, so odsevale iz nje vzornega življenja, največja prijateljica pa je bila samostanskemu uboštvu in zatajevanju. Vse življenje se je trudila, da popolnoma pozabi svet in njega dobrine ter da bi bila enako tudi sama od sveta pozabljena. Pri vseh dogodkih v voljo božjo udana, ni nikomur tožila svojih bridkosti, nikjer iskala tolažbe razen pred tabernakljem. Le na tem, da je bila veselejša kot navadno, so nune spoznale, kadar je morala mati prednica nositi posebno težak križ. Visoko je cenila točno pokorščino ter jo tudi tirjala od svojih podložnih. Zahtevala je, da se nje redovnice vedno bavijo s koristnim delom, vedoč, da se je v

delo zamišljenemu človeku boriti le z enim skušnjavcem, lenuhu pa z deseterimi. Poleg tega je bila svojim redovnicam najboljša, za vse njihove potrebe skrbna mati.

Tri leta pred svojo smrtjo je naenkrat hudo zbolela. V goreči molitvi so prosile redovnice Marijo, zdravje bolnikov, naj jim še ohrani ljubljeno gospo mater. Marija je uslišala pobožne prošnje; bolnica je okrevala v veliko radost vsega samostana. Čas, ki ga ji je Gospod še podaril, je Margarita Eleonora prav dobro porabila, tako za svojo dušo kakor tudi za blaginjo samostana.

V tem času se je kupil prostor za zidanje samostana in cerkve, in nune so dobile svoje lastno stanovanje. Kakor iz daljave je gledala Margarita novi samostan, ni ji pa bilo usojeno stopiti kdaj vanj; bližala se je koncu svoje zemeljske hoje.

Ako je resničen pregovor: „Kakršno življenje, takšna smrt“, potem je morala venčati Margaritino življenje blažena smrt.

Šest tednov pred Božičem leta 1708 jo napade nevarna bolezen. V božjo voljo vdana kakor vedno se uleže v postelj, da je več ne zapusti. Bolezen se je hujšala od dne do dne; nič več ni hotel ljubi Bog uslišati žalostnih redovnic, ki so prosile zdravja svoji prednici. Na zadnjo pot pripravljena zbere še enkrat svoje duhovne hčere krog sebe, da bi se od njih poslovila ter jim v zadnji spomin podala še nekaj lepih nauk, kojih jedro je bila medsebojna ljubezen, velikodušna pokorščina ter natančno izpolnjevanje redovnih pravil.

Čim bližje so prihajali veseli božični prazniki, tem več je trpela draga bolnica. To je napotilo sestro

Mati Margarita Eleonora.

postrežnico, da je rekla bolnici: „Letos bomo imele žalostne božične praznike, ker ste vi tako bolni, častita mati!“

„Da“, odvrne gospa prednica, „sveti večer bode že žalosten, čez praznike bode pa bolje.“

Prišel je sveti večer in mati Margarita Eleonora je v blaženem miru izročila stvarniku svojo dušo.

Žalujejo nje sestre — bilo jih je 17 — so trdile, da je Margarita po višjem razodenju izvedela uro svoje ločitve.

Ker uršulinke takrat še niso imele svoje rakve, položili so drago pokojnico k začasnemu počitku v rakev čč. gg. klarisinj, kjer sta počivali že dve prej umrli uršulinki.

Častita gospa prednica mati Margarita Eleonora se še danes s hvaležnim spoštovanjem imenuje med nami.

b) Mati Rozalija od sv. Duha.

Matere Margarite naslednica v predstojništvu samostana je bila mati Rozalija od sv. Duha. Ti močni ženi je bila naloga, da zida samostan in cerkev, kar je srečno izvršila z očitvidno pomočjo od zgoraj.

Mati Rozalija grofica Lanthieri se je rodila okrog leta 1671 v gradu svojih očetov v vipavskem trgu, kjer nje žlahtni rod še danes gospoduje. Vzgajale so jo gospe klarisinje v Gorici ter jo tudi naučile najfinjših ženskih ročnih del. Po smrti gospe grofinje, njene matere, so jo poklicali domov, da sladi dneve gospodu grofu svojemu očetu. Ko pa je tudi ta čez malo let legel v grob, tedaj pride mlada grofica k sorodni grofovski rodbini Strassoldo. Radi nje plemenitega vedenja in vedrega duha so jo čislali in ljubili

vsi, ki so imeli priliko občevati z njo. Kar se odloči ena njenih najljubših prijateljic, grofica Cecilija Herberstein (leta 1703 je prišla v ljubljanski samostan), da postane uršulinka v Gorici, ter jo povabi, naj ji bo družica pri slovesni preobleki. Naša grofica je sprejela povabilo in je naposled ginjena po vzgledu svoje prijateljice sklenila slediti ji v samostan. Sorodniki ji kar niso mogli verjeti, da bi dama tako vesela življenja res mogla zapustiti svet. Toda ona ostane pri svojem sklepu ter prosi pri uršulinkah v Gorici za vzprejem med kandidatkinje. Pa tudi uršulinke so dvomile o pristnosti njenega poklica. Posebno pobožna redovnica pa se je potegnila za postulantkinjo rekoč: „Prosilka bo vztrajala v svojem poklicu, brez skrbi jo smemo sprejeti.“ Prihodnost je pokazala, kako prav je imela ta sestra. Dne 28. oktobra 1695 je oblekla mlada grofica redovno obleko ter dobila novo ime: sestra Rozalija od sv. Duha. Čas novicijata je kaj dobro porabila, ker se je trudila za čednosti, ki so kras prave uršulinke in nje svatovska obleka za dan duhovne zaročitve z Jezusom pri slovesnih obljubah. Ko je prednica goriških uršulink, mati Margarita Eleonora, katere življenje smo prej opisali, izbirala sestre za ustanovitev ljubljanskega samostana ter se jim tudi sama pridružila, je želela tudi sestro Rozalijo vzeti seboj. V svoji veliki skromnosti se je ta izgovarjala, da ni sposobna za tako poslanstvo, toda mati Margarita je ostala pri svojem sklepu, česar ji pač ni bilo treba obžalovati; sestra Rozalija ji je bila pri ustanovitvi samostana v Ljubljani najkrepkejša podpora. — Po smrti gospe prednice Margarite Eleonore so jo nune izvolile za njeno naslednico. Pač se je nekoliko ustrašila bremena, ki ga je morala prevzeti z novim dostojanstvom, vendar

se je kmalu uklonila volji Najvišjega ter se pogumno lotila svoje težke naloge. Čas je že bilo namreč, da se začne z zidanjem samostana in cerkve. V primerno kratkem času je dozidala del samostana; tudi zidanje cerkve je prav modro pospeševala.

Matere Rozalije prva krepost je bila gorečnost za čast božjo. Srčna skrb ji je bil cerkveni kinč, tudi ona je smela s kraljevim pevcem vzklikati: „Gospod, ljubila sem kras tvoje hiše!“ V umetnem vezenju mojstersko izurjena, je z največjim veseljem sama izdelovala mašno opravo. Istotako je skrbela za cerkveno petje in godbo, seveda v tedanjem slogu. Vsak večji praznik so poviševale slovesnost službe božje pavke, trombe in druga godala. Zato se je pa morala takrat vsaka nuna vsaj z enim godalom popolnoma seznaniti. Po trudapolnem poslovanju je pobožna prednica iskala razvedrila v molitvi in branju duhovnih knjig. Zato je pa tudi v srcu hranila obilico lepih misli in nauk, da je z njimi svoje nune navduševala krepko stopati po poti popolnosti. Spisala je tudi mnogo pobožnih vaj v čast Materi božji in drugim svetnikom ter jih razširjala med svojimi podložnimi. — V vedenju je bila ponižna in dvorljiva; z vsakim je znala občevati, kakor je zahteval njegov stan in njegova olik. Posebno je umela žalostne, boječe in malosrčne duše tolažiti in razveseljevati ter je bila za to ljubav vedno pripravljena. — Junaško je hodila za svojim ljubim Izveličarjem po poti križev in težav. Kot dolgoletni prednici samostana ji niso izostale mnogovrstne bridkosti in poskušnje. „Ako bi še ljudem dopadala, ne bila bi služabnica Kristusova“, je z apostolom rekla, ko so jo hudo obrekovali nehvaležni ljudje.

Ko je že celih 21 let z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo vodila samostan ter mu v tej dolgi dobi pridobila 47 novih udov, se je želela v tihi samoti pripravljati na srečno smrt. Tej opravičeni želji je ugodil tedanji svetli gospod knez in škof Jakob Viljem grof Leslie, ker je sprejel njeno odpoved na službo predstojnice.

Zadnja leta svojega življenja je bila še nekaj časa voditeljica novicijam, potem pa zakristanka, dokler je ni zadnja pa dolgo trajna in mučna bolezen položila na posteljo bolečin. Potrpežljivo in v božjo voljo udana je prenašala tudi to zadnjo poskušnjo. Bogata dobrih del ter očiščena po mnogem trpljenju je dokončala svoj zemeljski tek dne 21. avgusta 1743. Bila je v 72. letu svoje dobe, pa v 50. letu samostanskega življenja.

Samostan vedoč, koliko se ima zahvaliti ti častitljivi gospé, ji je napravil slovesno zadušnico ter je za njo naročil več svetih maš, kakor je bilo pri drugih umrlih redovnicah navadno.

Pa tudi me, ki uživamo še danes sadove njenega truda, tudi me smo častiti materi od srca hvaležne ter ji čestitamo na nebeški kroni, s katero jo je Gospod, kakor trdno upamo, ovenčal za večne čase.

V. Samostanska cerkev.

Glej, božji hram tam sred poljan
Dviguje se v nebo,
Oj božji hram tako prostran
In pa krasan tako!

S. Gregorčič.

Potreba, da se prične zidati nova samostanska cerkev, je postajala čimdalje nujnejša. Leta 1717 je bil samostan dozidan in nune so se takoj naselile vanj,

kakor smo že zgoraj omenili. Ravno tistega leta je umrl na Dunaju prevzvišeni gospod knez in škof ljubljanski, grof Karol Kauniz, vračujoč se s svojega poto-vanja proti Ljubljani, in prav radi tega je počakala mati prednica z zidanjem cerkve do prihodnjega leta, ko je dobila osirotela škofija novega nadpastirja v osebi prevzvišenega gospoda Jakopa Viljema grofa Leslie. Le-ta je na ponižno prošnjo gospe matere prišel že v dan po svoji intronizaciji, 26. julija 1718, ter je slovesno blagoslovil in vložil temeljni kamen bodoči uršulinski cerkvi. Na eni strani tega kamena so bila vdolbena imena: papež Klemen XII., knezoškof Jakop Viljem grof Leslie, prednica mati Rozalija grofica Lanthieri, na drugi strani pa: cesar Karol VI., deželni glavar Ivan Gašpar grof Kobencl, Jakob pl. Schellenburg, Ana Katarina pl. Schellenburg.

Zidanje cerkve se je izročilo stavbinskemu odseku društva „Academia Operosorum“.

Dolgo niso mogli zidarji napraviti trdne podlage, ker jim je iz tal prihajajoča voda vedno nagajala, zlasti ob strani, kjer se cerkev stika s samostanom. Naposled so vložili precejšnje število hrastovcev ter si tako pridobili varno stališče.

Tedanji deželni vicedom grof Lanthieri, brat gospe prednice matere Rozalije grofice Lanthieri, je izposloval pri dotičnih oblastvih dovoljenje, da smejo uršulinke pri zidanju svoje cerkve porabiti rezane kamene že razpadle, pred vicedomskimi vrati stoječe bastije. To dovoljenje se je dalo nunam proti reverzu, da zgradé sčasom novo bastijo iz navadnega kamnja. (Leta 1730 je zahtevalo mesto, da sezidajo nune omenjeno bastijo ali pa naj plačajo 4000 gld. Takoj niso mogle ne enega ne družega; zidanje samostana in cerkve jim je usušilo

denarnico. Tedaj pa je posredoval za samostan pri meščanstvu jako priljubljeni in spoštovani gospod generalni vikar Jakob Schilling ter dosegel, da se je zahtevana vsota reducirala na polovico, t. j. na 2000 gld., katere je samostan v novcih izplačal mestni občini.

O tej priliki so pa tudi mestni očetje izročili samostanu reverz z obljubo, da ga hočejo vsikdar ščititi, nikoli pa mu delati neprilik.)

Jeseni leta 1726 je bila cerkev dozidana. Prevzvišeni vladika, ki je bil osem let poprej vložil cerkvi temeljni kamen, je ni mogel sam blagosloviti, ker je bil bolehen. Namesto njega je izvršil sveti obred gospod generalni vikar Jakop Schilling dne 18. oktobra leta 1726. V nedeljo potem, 20. oktobra, se je v novi cerkvi prvič obhajala služba božja. Ta dan je gospod spirital Miha Mol daroval v stari kapeli zadnjo sveto mašo, po kateri je zapel *Te Deum* v zahvalo za vse milosti, ki jih je ljubi Izveličar delil dolgo vrsto let iz tihega tabernaklja. Potem je prenesel ciborij s presvetim Rešnjim Telesom v novo cerkev ob spremstvu vseh redovnic in njih gojenk, ki so nosile goreče sveče. Ganljive slovesnosti se je udeležil tudi deželni oskrbnik grof Orfej Strassoldo s svojo soprogo, gospa pl. Schellenburg in nje sestra gospa Lipič in gospa Snedic. Potoma so nune molile lepo himno *Pangue lingua*. Popoldne istega dne so bile v novi cerkvi slovesne večernice z litanijami in blagoslovom.

Prvo sveto mašo je daroval v novem svetišču č. g. generalni vikar Schilling dne 21. oktobra, na praznik sv. mučenice Uršule, zaščitnice samostana; med sv. mašo je pristopila vsa samostanska družina k mizi Gospodovi. Č. o. Bernard Šajn, frančiškan, je v lepi

Ana Katarina Schell pl. Schellenburg.

slovenski propovedi zbranim vernikom pojasnjeval pomen slovesnega dne.

Veliko mašo je imel gospod stolni prošt Maksimilijan grof Dietrichstein. Prevzvišeni vladika je sporočil materi prednici, da pride kljub svoji bolehnosti počastit sv. Uršulo s tiho sv. mašo, kar je tudi storil. (To je bila zadnja sv. maša, ki jo je vladika Leslie javno daroval; meseca aprila naslednjega leta se je preselil v večnost.) Dopoldansko slavje se je sklenilo z zahvalnico Te Deum. Muzicirali so pri sv. obredih deželni godci (Landschaft-Trompeter).

Pri popoldanski službi božji se je uvedla v novi cerkvi bratovščina sv. Uršule. Kot prvi njen ud se je vpisal prevzvišeni gospod knez in škof Jakop Viljem. (Ta bratovščina se je zatrla za časa cesarja Jožefa II.)

V praznik sv. Kordule, mučenice in tovarišice sv. Uršule, 22. oktobra, je daroval v novi cerkvi svojo prvo sv. mašo novomašnik Volk Schiffrer.

Dne 10. junija 1727 so začeli ljubljanski juristi v samostanski cerkvi obhajati god svojega zaščitnika sv. Ivona. Prošnjo, da bi pri službi božji muzicirale nune, jim je gospa prednica odklonila s pripombo: „Ne maram škodovati deželnim godcem.“

Nova cerkev tedaj še ni imela velikega oltarja. Gospa pl. Schellenburgova se je ponudila, da ga napravi ter je darovala zanj 6000 gld. Delo je prevzel sloveči italijanski kipar in arhitekt Frančišek Robba. V dotični s samostanom sklenjeni pogodbi našteva Robba vrste mramorja, iz katerega bo zgradil oltar in izklesal zanj različne kipe ter obeta, da izgotovi delo v treh letih, vse pa po strogih zakonih umetnosti. Prve obljube ni izpolnil, kajti delo je trajalo nad deset let;

da pa je zgradil oltar po zakonih umetnosti, to so strokovnjaki že večkrat potrdili.

Skupni stroški za veliki oltar so znašali 11.136 gld. 39 kr., torej so za veliko presegali dar pl. Schellenburgove gospe.

Izmed stranskih oltarjev bodi omenjen oltar blažene Device, ker ima dosti zanimivo zgodovino. Oče dveh redovnic, ki sta bile doma iz Mühlendorfa na Bavarskem, je podaril samostanu sliko Matere božje, kakor se časti v neki ondodni romarski cerkvi. Nune so to podobo posebno častile ter jo postavile v cerkvi na stranski oltar, ki je bil itak Mariji posvečen. Nadele so ji ime: kraljica miru. Takoj se je kraljica miru tudi Ljubljančanom tako omilila, da so jo v najrazličnejših zadevah hodili prosit pomoči. Kmalu je zavladal glas, da „kraljica miru“ nobenega v njeno pomoč zaupajočega prosilca ne spusti brez tolažbe od sebe. Od dne do dne so se množili nje častilci. Novomašniki so radi darovali prvo sv. mašo na njenem oltarju. Sploh se je zdelo, da si je osvojila srca duhovnikov pred drugimi, kajti nekatera leta se je darovalo na njenem oltarju po 1500—1600 sv. maš. Pozneje se je celo bratovščina „kraljici miru“ na čast ustanovila; nje titularni praznik je bil v nedeljo pred Velikim Šmarnom. Za cesarja Jožefa II. je preminola tudi ta bratovščina.

Od znotraj in zunaj popolnoma dozidana je bila cerkev še le čez dolgih 29 let, t. j. leta 1747. Dne 17. julija imenovanega leta jo je slovesno posvetil vladika Ernest Amadej grof Attems. Za obletnico cerkvenega posvečevanja je določil deseto nedeljo po Binkoštih.

Slike, ki krasijo cerkev, so delo Valentina Mencinger, Mateja Langus, ki sta oba domača mojstra,

matere Jozefe Strus, († 3. januarja 1880 kot prednica tega samostana) učenke Langusove in drugih nepoznanih umetnikov.

Vsi stroški za zidanje cerkve in samostana so znašali 93.547 gld.

VI. Ob tihih rakvah.

Odprta noč in dan so groba vrata;
Al' dneva ne pove nobena pratka.

Fr. Prešeren.

Rakev za poslednje počivališče uršulinkam se je prej blagoslovila kot cerkev sama, namreč 12. avgusta 1726, ker je bila ravno redovnica mati Leopoldina Kechelsberg na smrtni postelji. Ta je bila prvi mrlič, ki so ga pokopali v novi cerkvi.

Dne 13. novembra 1726 so domov prinesli tri umrle redovnice, ki so že 18 let počivale pri gospeh klarisinjah. Med njimi je bila tudi prva prednica tega samostana, mati Margarita Eleonora od sv. Trojice. Drage pokojnice so med molitvijo častite duhovščine in redovnic položili v domačo rakev. Dan pozneje se je odprla rakev v ostavljeni kapeli, da vrne svoje mrtve, katerih je bilo devet, med njimi kandidatinja, ki je želela v redovniškem habitu poleg nun spati smrtno spanje. Vse te so položili k prej omenjenim trem sestram v novo rakev k večnemu počitku. Preden se je pa to zgodilo, so nune z višim dovoljenjem odprle vse krste, da jih nema, a jako pretresljiva propoved navduši, zaničevati svet in vse njegove minljive dobrine.

Naposled je dne 10. decembra istega 1726. leta osem redovnic preneslo zemeljske ostanke svojega preblagega dobrotnika in ustanovnika g. pl. Schellen-

burga iz poprejšnje kapele v rakev, ki je bila v cerkvi pripravljena zanj. Pri tem pogrebu je bila prisotna pokojnikova vdova Ana Katarina pl. Schellenburg, gospod samostanski spiritual Jožef Kloderer, več častitih patrov frančiškanov, med njimi brata gospe Schellenburgove p. Jakop in p. Ivan Hofstetter in nje že prej imenovani gospe sestre. Od Schellenburgove smrti je bilo takrat že nad deset let. Kraj, kjer je bil pokopan, je bil sila vlažen, zato je bila krsta tako trohla, da so jo v prtju prenesli na kraj nove rakve. Ali veselo pretresljiv prizor preseneči vse navzoče, ko je bilo na tem, da se blagega moža koščice položé v novo grobišče. Njegovo truplo je postalo rop trohnobe, toda njegova desnica je bila še popolnoma ohranjena in gibčna. Navzoči so sklepali, da je Gospod blaženo to desnico obvaroval trohljivosti v plačilo obilih dobrot, ki jih je nekdam delila. Te častitljive ostanke so pokopali v svetišču pred velikim oltarjem.

Dne 26. junija 1736 je sledila gospa pl. Schellenburgova svojemu soprogu v večnost. Dolgo so zaman iskali njeno oporoko, ker je bila shranjena v cesarskem arhivu na Dunaju. Našel se je pa kodiciel, s katerim se je pokojnica sklicevala na prej omenjeno oporoko ter izražala željo, v uršulinski cerkvi poleg svojega moža čakati dneva vesoljnega vstajenja. Velela je tudi, da se nje truplo pokoplji prav preprosto; toda uršulinke so priredile svoji dobrotnici sijajen pokop. Za dušni pokoj blage rajnice so se tri dni opravljale slovesne bilje. Med tem pa je dospelo iz Dunaja poročilo, da je gospa pl. Schellenburg imenovala dedičem svojega imetja svojo sestro, ki je bila uršulinka s samostanskim imenom mati Ana Katarina, in samostan uršulink sploh.

Izvršiteljem svoje zadnje volje je gospa plemenita Schellenburg imenovala gospoda pl. Biel, deželnega svetnika, ki je po nje smrti takoj potoval na Dunaj in od tam seboj prinesel na najvišem mestu potrjeno oporoko z oblastjo, da jo precej izvrši. To oporoko je podpisal sam cesar Karol VI., ker je oporočiteljica Nj. Veličanstvu že prej izročila 100.000 gld., da se obrnejo v pobožne ustanove. (Prvotno je bila ta svota namenjena, da jo porabijo deželni stanovi v dobre namene; ker se je pa gospa pl. Schellenburg bala, da se utegne ta denar drugače porabiti, kakor je bila želja nje ranjega soproga, zato ga je izročila cesarju, ki ji je zagotovil, da se napravi ž njim vojaška bolnica v Ljubljani.)

Zgoraj omenjene dedščine pa deželni stanovi niso brez oporekanja pustili samostanu; pravda za njo med samostanom in stanovi se je končala šele leta 1751.

Leta 1744 se je vložila nad rakvijo gospoda pl. Schellenburg in njegove soproge Katarine nova plošča iz belega mramorja, ki nosi napis:

D. O. M.

Hic iacet

D. Jac. de Schellenburg

nob. Carn. patr.,

qui obiit an. 1715 die 1. men. febr.

et

Catharina eius coniux

quae fatis cessit an. 1732 die 26. men. lun.

Fundatores

monast. societ. S. Ursulae

Religione, pietate, nobilitate clari,

quorum

sit in pace memoria.

*) B.(ogu) N.(ajboljšemu) V.(išnjemu). Tukaj počiva g. Jak. pl. Schellenburg, znamenit kranjski plemenitaš, ki je umrl l. 1715 dne 1. februarja in Katarina njegova soproga, ki je umrla l. 1732 dne 26. junija, ustanovnika samostana družbe sv. Uršule, odlična po veri, pobožnosti in plemenitosti. Naj bo blažen njun spomin.

Leta 1735 se je napravila pod pevskim korom rakev za meščane, ki bi želeli imeti v nji zadnje počivališče.

Po uredbi cesarja Jožefa II. se niso smeli več navadni mrličii v cerkvah pokopavati, tudi nune ne. Leta 1784 umrla mati Elizabeta pl. Sartori je bila prva uršulinka, ki so jo pokopali pri sv. Krištofu.

VII. Razni dogodki.

Kako so redki jasni solnčni dnevi!

Kako nam često pot zastira mrak!

Aškerc.

Leta 1741 je poslala cesarica Elizabeta, vdova Karola VI., nunam fino ročno delo, da je izgotové za kraljico, poznejšo cesarico Marijo Terezijo. Delo se je nunam sponeslo v polno zadovoljstvo cesarice Elizabete, ki je v znak svoje najvišje milosti poslala samostanu 16 vatlov srebrnega brokata pa 24 zlatov za oltar kraljice miru. Iz brokata se je napravil mašni ornat, ki je še zdaj kinč samostanske cerkve.

Leta 1745 je hotel samostan sezidati stanovanje za svojega vsakratnega gospoda spirituala. Toda slavnemu mestnemu magistratu ni dopadel načrt nove stavbe, češ da je contra decorem publici; zaukazal je, da se ima začeto delo ustaviti. Samostansko predstojništvo je iz različnih vzrokov smatralo to povelje za neveljavno, in hiša se je zidala naprej. Nekega dne pa aretira magistrat zidarje, pomagače in nosače. Samostan se v skrajni sili obrne do cesarice Marije Terezije, ki je dovolila uršulinkam zidanje nadaljevati.

In hiša se je kmalu zgradila v obliki, kakor je stala do leta 1897.

Sedemletna vojska je spravila samostan v prav neugodno gmotno stanje radi obilnih vojnih davkov in prispevkov. Do leta 1761 je položil samostan na oltar domovine že celih 9079 gld., vsoto, ki se je vsa napósodo vzela, 1762 je plačal samostan 3000 gld. vojnega davka, 1763 zopet 4360 gld. 8 kr., poleg tega pa še osebni davek.

Stara pesem o slabih časih in draginji zveni iz vseh listov hišne kronike tudi naslednja leta. 10.000 gld. dolga, ki ga je moral napraviti samostan, da plača vedno rastoče davke, je mōra, ki ga tlači bolj in bolj.

Kljub temu pa je bila visoka vlada še vedno mnenja, da so v samostanskih skrinjah nakopičeni gorostasni zakladi ter je nadlegovala predstojništvo na mnogovrstne načine.

Leta 1782 so zapadli sekularizaciji samostani gospe klarisinj v Ljubljani, Škofji Loki in Mekinjah. Več ljubljanskih klarisinj je želelo preživeti svoje dni v tukajšnjem uršulinskem samostanu. Prevzvišeni vladika Karol grof Herberstein naroči uršulinkam, da mu vsaka izmed njih pismeno izjavi, je-li zato, da se sprejmó klarisinje ali ne. Nune so bile za vzprejem klarisinj. Ali kmalu potem je prišel z Dunaja ostri ukaz, da se smejo sprejeti samo one klarisinje, ki hočejo prestopiti v red svete Uršule. Dve eksklarisinji sta se odločili za to: Salezija baronica Rossauer iz Gorice pa Cecilija Žnidaršič iz Kroke doma. Dne 30. junija 1782 je bila njuna preobleka. Cesar jima je določil za novicijat eno leto, po katerem sta naredili slovesne obljube. Kot letno dotacijo jima je odkazal po 200 gld. iz verskega zaklada.

Dne 6. oktobra 1782 so prišle iz Gradca v tukajšnji samostan tri uršulinke, ki so bile namenjene v

Škofjo Loko, da v ondotnem samostanu klarisinj uvedó red sv. Angele. Ostale so tukaj do 12. oktobra.

Meseca marca istega 1782. leta je imela Ljubljana vzvišenega potnika v svoji sredi. Bil je sam sv. Oče papež Pij VI. potujoč k cesarju Jožefu II. na Dunaj. Zagledavši samostansko cerkev, je prašal svoje spremstvo: „Kaj je to poslopje?“ „Svetost, tukaj je uršulinski samostan in to je njegova cerkev“, je bil odgovor. Sveti Oče pa dvigne k blagoslovu svojo desnico. Ta očetovski blagoslov je bil uršulinkam na veliko veselje in tolažbo, bil jim je pa tudi vir očitvidnega nebeškega varstva v hudih viharjih naslednjih let.

V letu 1784 je počastil cesar Jožef II. samostan s svojim najvišim pohodom vračujoč se iz Italije proti Dunaju.

Leta 1786 pa je zapovedal isti cesar, da morajo vse gospe in gospodične zapustiti samostan, da bo več prostora za učenke in gojenke.

Na praznik Marijinega vnebovzetja 1790 je izdal papež Pij VI. odlok, da se smejo pričeti obravnave za kanonizacijo blažene Angele Merici, ustanovnice uršulinskega reda. Naše uršulinke so to veselo vest z navdušenjem pozdravile ter prosile Eminenco nadškofa Mihaela Brigido, da smejo obhajati važni dogodek s slovesno sv. mašo zahvalnico.

Samostansko predstojništvo je dobilo ta-le odgovor:

„Ordinarijat s tem dovoljuje, da se opravi omenjena zahvalna maša, toda brez slovesnosti in ob zaprtih cerkvenih vratih, ako gospa prosilka ne dobi pri dotičnih oblastvih dovoljenja, da se v tem slučaju razveljavi predpisani red za verske vaje.“

VIII. Dolga vrsta hudih dni.

Kakor bljuje morje ljuto
Val za valom na brege,
Se drvijo od zahoda
Sem sovražnih čet vrste.

Fr. Svetličič.

Hude poskušnje so prišle čez samostan med dolgotrajnimi francoskimi vojskami. Razen obilih kontribucij in druge bede sta se tudi samostan in cerkev vporabljala za vojaške namene. Več kot enkrat je ugasnila večna luč pred tabernakljem, ker se je moral ljubi Jezus iz njega umakniti v samostansko kapelo. Že za prve zvezne vojske se je napravilo v samostanskih prostorih žitno skladišče za italijansko armado. V mestu sicer ni manjkalo javnih poslopij, ki bi se v njih lahko spravilo žito; ali deželna vlada je strogo zahtevala, da je porabiti v to uršulinski samostan pa njega cerkev.

Samostansko predstojništvo je poskusilo vse, da odvrne to klavzuri in redovni disciplini nasprotujočo uredbo, a vse zaman. Cerkvi so za zdaj še prižanesli, ali v samostanu je bilo po vseh kotih in prostorih polno vreč z žitom, po dnevu in po noči so stala vrata odprta; tu je bilo ropotanja in drvenja kakor v kakšnem odprtem skladišču. Iz Banata in Slavonije po Savi prihajajoče žito je med potjo večkrat dež premočil. Da bi ga prej presušili, na to niso mislili dotični oskrbniki, ampak vlažne vreče so naložili eno vrh druge. Vlažno žito je jelo gnjiti, kar je okužilo zrak in povzročilo epidemijo v samostanu. Napadla je posle, gojenke in nune. Obolelo je deset redovnic, štiri izmed njih so umrle.

Ali najhujše je prišlo, ko je dne 21. marca 1797 poslanec deželnega podpredsednika grofa Hohenwarta prinesel kruto povelje, da se mora samostan v štiriindvajset urah izprazniti, nune pa da se morajo preseliti v zatrti samostan velesovskih dominikank. Vse mile prošnje, da se prekliče trdo povelje, niso pomagale nič. Tedanji g. spiritual Ivan Lipič je obhodil vse ljubljanske mogočnike, za uboge redovnice usmiljenja proseč; a dosegel tudi on ni ničesar. Na pripomnjo, da je v samostanu osem gojenk in deset redovnic, med njimi tudi gospa prednica, nevarno bolnih, so mu odgovorili, naj se odvedejo v javno bolnico ali pa v zasebne hiše.

Končno so se morale udati uboge redovnice. A v štiriindvajsetih urah se pri najboljši volji niso mogle pripraviti na pot; odšle so v Velesovo dne 23. marca.

Že dne 22. marca se je nastanilo v samostanu dvajset vojakov od vozatajstva s konji in vozovi, ki so bili z vojaškimi peči (Feldöfen) obloženi. Od vseh strani so zdaj prihajali ljudje v samostan; vsak je vzel s seboj, kar je našel; prtljaga, pripravljena, da se pošlje za nunami v Velesovo, je deloma izginila, iz sob, iz kora, zakristije in iz drugih prostorov je marsikaj zmanjkalo, tako da se je samostanu napravilo veliko škode.

Med tem se je bližala koncu prva zvezna vojska, ki je bila za Avstrijo nesrečna, odkar je prevzel poveljništvo nad francosko armado v Italiji ženijalni Napoleon Bonaparte. Nadvojvoda Karol se je umaknil za Sočo, Francozi pa so hiteli za njim. Massena je korakal proti Celovcu, Bernadotte pa proti Ljubljani, kamor je dospela njegova divizija dne 2. aprila 1797.

Ravno ta dan je umrla gospa prednica, mati Ignacija Muil de Melack, bolj vsled bridkosti radi bede, v kateri se je nahajal samostan, kakor vsled bolezni. Ob polu sedmi uri je izdihnila svojo dušo, a ob deveti uri je že sledilo povelje za poveljem, da se mora takoj izprazniti samostan. Umrla prednica naj se odnese k sv. Krištofu, druge nune pa naj se preselijo z bolnimi sosestrami v nadškofijsko semenišče, tako se je velevalo; kajti Francozje hočejo in morajo imeti prostorna stanovanja.

Bernadotte si je v Ljubljani ohranil spomin plemenitega značaja; zgodovinarji so zapisali o njem več lepih činov. Takega nam je zabeležila tudi samostanska kronika. Med blažje čutečimi meščani, katerim so se nune smilile in ki so tudi na to mislili, kako bi se jim pomagalo, je bil uradnik državnega knjigovodstva F. Fettich-Frankheim. Rojen Strasburžan, tedaj Francozom rojak in njihovega jezika popolnoma večšč, je imel dovolj poguma, da je stopil pred generala Bernadotte in pred druge generale, slikajoč jim bedo uršulinskega samostana ter proseč zanj pomoči. Prošnja je bila uslišana. Bernadotte zapové mestnemu magistratu, da takoj napiše iztiranim nunam potni list ter jih pokliče nazaj v njih samostan s pripomnjo: „Jaz imam dovolj stanovanj za svoje vojake, ni mi jih treba pridobivati na tako sramotilen način.“ Da pomiri zbegane nune, jim pošlje v varstvo samostana vojakom dano pisano povelje ter jim poroči po omenjenem gospodu Fettich-Frankheim, da se smejo zanašati na njegovo varstvo. V Velesovo prognane nune, bilo jih je 16, so se pod francoskim varstvom takoj domu povratile. Ena izmed njih, mati Vincencija Reichsigel, pa se je dne 7. aprila 1797 v Velesovem preselila v večno

rajsko domovino. Pokopana je na velesovskem farnem pokopališču pri sv. Marjeti.

Spomina vredni potni list se še hrani v samostanskem arhivu. Nad tiskanim nemškim tekstom se bere pisana deviza francoskih republikancev „Egalité“ na eni, „Liberté“ na drugi strani. Poleg podpisa ljubljanskega župana, bil je Anton Podobnik, je še francosko pisano potrdilo: »*Vu et approuvé pour voyager en arrière des avants postes par ordre du Général Bernadotte.*

L' adjutant Gal chef de l' Etat major.

Sarrazin.«

Vendar pa se je pozneje nastanil v samostanski cerkvi bataljon vojakov Massenove kolone, ne da je smelo samostansko predstojništvo uporekati. Ko je pa nekega dne ljubljanski trgovec pripeljal novo krdelo vojakov ter z veliko silo zahteval, da se jim dá stanovanje v samostanu, tedaj je hitel gospod spiritual Lipič do generala Bernadotte, da ga spomni dane obljube. Bernadotte veli generalu Viktor, ki je bil ravno gost barona Žiga Zoisa, da se odpravi nunam na pomoč. Viktor je odpravil pred samostanom stoječe vojaško krdelo, postavil stražo pred klavzuro ter prišel v samostan, kjer je izrazil nevoljo nad obnašanjem ljubljanskih meščanov nasproti samostanu.

Kdo bi ne spoznal v teh dogodkih potov božje previdnosti? Ni li to delo Vsemogočnega, ki ima srca človeška v svoji oblasti, da ščitijo nune v tujini oni Francozje, ki so jih v lastni domovini brezčutno gledali krvaveti na giljotini? On je dal usmiljenje in pogum v srce vrlemu Fettich-Frankheimu, da je posredoval za samostan. Kdo bi bil takrat uršulinke iz Velesovega

nazaj poklical, da ni tega storil Bernadotte? In ko je tako ravnal, ni li izpolnil povelja Najvišega, ki je imel s samostanom svoje namene?

Ker se je med tem sklenilo premirje med Avstrijo in Francosko, je Bernadotte dne 7. maja izročil vlado kranjske dežele avstrijskemu generalu Meerveldt, in 8. maja so zadnji Francozi zapustili Ljubljano.

Bernadotte je bil komaj v Postojni, ko so se napadi na samostan zopet jeli ponavljati.

Med drugo zvezno vojsko je bila nekaj časa vojaška bolnica v samostanu in več kompanij vojakov polka nadvojvode Rudolfa. Šolski pouk se je moral prekiniti, ker se je šolsko poslopje porabilo za vojaške namene. Po neprevidnosti vojakov je nastal v samostanu požar, katerega so pa naglo udušili, da ni napravil ogromne škode.

Tako je minolo sto let od ustanovitve uršulinskega samostana v Ljubljani. Na posebno slavlje prve stoletnice ni bilo misliti v tako neugodnih razmerah. Koliko bede so prinesle samostanu francoske vojske! Kako tužen spomin je nudila preteklost! Kako bridke so bile slutnje za bodočnost!

Res je bodočnost prinesla še marsikaj hudega, kakor bomo koj čuli.

Vsled nesreče, ki je zadela avstrijsko armado pri Ulmu, je imela Ljubljana ob koncu tretje zvezne vojske vnovič Francoze v svojem ozidju; k sreči tudi zdaj niso dolgo ostali tu, od 28. novembra 1805 do 4. januarja 1806. Kakor vse mesto, tako je tudi samostan bridko občutil neznosno lakomnost generala Massena. Samostanska cerkev se je porabila v skladišče za seno, samostanska hodišča so bila polna vreč z žitom, rižem in dvopekom, večje sobe pa so se morale prepustiti

ljubljski normalki. Zahtevalo se je celo, da se priredi v samostanu stanovanje za ravnatelja dotične šole, kar se vendarle ni zgodilo, ker je Massena po sklenjenem požunskem miru Ljubljano ostavil s svojo vojsko, katero zgodovinarji grajajo posebno radi slabe discipline.

IX. Angela Merici med svetnike prišteta.

„Trdno to ohrani vero :
Onstran lepši zor blešči.“

S. Gregorčič.

Da dobi sv. cerkev, neprestano se vojskujoča z ljutimi sovražniki, novih priprošnjikov pri Bogu, je izvršil sv. Oče Pij VII. dne 24. maja 1807 sredi bojnega groma v cerkvi sv. Petra v Rimu slovesno kanonizacijo nad peterimi služabniki božjimi. Tudi Angela Merici, ustanovnica uršulinskega reda, je bila med njimi. Ta kanonizacija v tako hudih časih je bila uršulinkam kakor prijazen solnčni žarek z oblačnega neba, kakor glasan „kvišku srca“. Stroški za kanonizacijo so se pokrili z darovi blagih dobrotnikov in prijateljev uršulinskega reda, deloma pa s prispevki uršulinskih samostanov. Posamezni uršulinski samostani so obhajali ta svoj praznik po določbi svojih škofov. Ljubljanski samostan je priredil slovesno tridnevno 14., 15. in 16. avgusta 1807.

Prvi dan tridnevnice je bila pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval premilostni gospod škof Anton Kavčič; drugi in tretji dan pa je služil veliko sveto mašo eden gospodov kanonikov. Vse tri dni je bila zjutraj slovenska, popoldne nemška propoved. Slovesnost se je zaključila s himno Te Deum. Domači pevski in muzi-

kalični zbor menda takrat ni bil v najboljšem stanju; kajti vse tri dni je skrbela filharmonična družba za muzikalični del slavnosti. V dotičnem dopisu je pre-milostni gospod škof dovolil, da se smejo diletantje na pevskem koru samostanske cerkve vežbati za slavnost. Kdor je prinesel godalo seboj, so ga spustili na kor; zato se je nabralo na koru tudi godcev, ki seboj prinesenega godala niti pravilno držati niso znali. Za to slavje so napravile nune tudi nov mašni ornat, kate-rega so izdelovale celih pet let.

X. Pod tujim žezlom.

Napoleon reče:

Ilirija vstan!

Vstaja, izdiha:

Kdo kliče na dan?

V. Vodnik.

Leta 1809 je napovedal cesar Franc I. Napoleonu vojsko, v kateri so zopet zmagali Francozi. Dne 22. maja 1809, isti dan, ko je nadvojvoda Karol premagal Napoleona pri Aspernu, so prišli Francozi tretjič v Ljubljano. V dunajskem miru (14. oktobra 1809) je odstopil cesar Franc I. Napoleonu tudi Kranjsko kot eno sedmerih ilirskih provincij. Ta novica je napolnila s strahom in trepetom naše uboge, že itak vsem nezgodam izpostavljene nune.

Res je prirastla v samostanu beda do vrhunca v teku prvega leta francoske vlade na Kranjskem. V cerkvi, ki je bila zopet skladišče za vojaško seno, so uganjali francoski prostaki ostuden vandalizem. Poškodovali so mramornate svetniške kipe ter popolnoma uničili za oni čas jako lepe orgle, ki so imele 24 spre-

menov. (Naredil je te orgle ljubljanski duhovnik Frančišek Ks. Križman za 2000 gld. Prvič so rabile na sveti večer leta 1763.) Tabernakelj je bil k sreči z deskami obit, sicer bi se bili morda ti junaki tudi nad njim pregrešili.

Vnanja šola je vse leto ostala zaprta, ker je vlada porabila prostore zase.

Samostan je trpel tako bridko pomanjkanje, da je bila gospa prednica prisiljena zastaviti nekaj cerkvenih posod, da kupi stradajočim redovnicam najpotrebnejše hrane. Ko se je to izvedelo po mestu, so se pač tudi našla usmiljena srca, ki so nunam pomagala v tako hudih časih.

Vsekako čudno je vendar to, da je dobri Bog tudi zdaj rešil samostan iz hude stiske, ali recimo rajše pogina, po Francozih, ki so prišli v deželo kot sovražniki. Maršal Marmont, v Ljubljani stolujoči guverner ilirskega kraljestva, je izvedel za bedo uršulinskega samostana pa je takoj sklenil, da mu pomaga. Nenadoma dobi prednica pisanje glavnega policijskega komisarja sledeče vsebine:

Častita mati!

Gospod Alborghetti mi je včeraj pravil, v kako žalostnem stanju se nahaja Vaš samostan. Kar sem izvedel, sem izporočil Ekscelenci maršalu guvernerju, ki mi je dal za Vas deset cekinov, koje Vam izroči gospod Alborghetti. Veseli me, da imam priliko koristiti samostanu, ki se na splošno zadovoljstvo bavi z vzgojo ženske mladine. Posebna radost mi bo, Vam, častita mati, o vsaki priliki izkazovati svoje spoštovanje.

*Toussaint,
glavni policijski komisar.*

Ta dar je redovnice jako razveselil, deloma zato, ker so bile res v skrajni sili, in morda še bolj, ker so si usojale sklepati iz daru na naklonjenost darovatelja, ki ni bil nič manj kot namestnik tedaj na vrhuncu mogočnosti stoječega Napoleona, gospodarja kranjske dežele.

Kmalu potem pošlje Toussaint svojega tajnika s tolažilnim poročilom v samostan, da smejo redovnice mirno zreti v bodočnost, ker vojvoda dubrovniški (maršal Marmont) najživeje sočustvuje s samostanom in hoče, da samostan to izve.

Sedaj je pal uršulinkam najtežji kamen od srca. Istina je, da so se takrat na Francoskem pod pokroviteljstvom cesarice matere, duhovite gospe Leticije, že nekateri revoluciji zapadli ženski samostani, tudi uršulinski, dvignili iz svojih razvalin; toda tu je bilo prav Marmontu prepuščeno, da samostan ohrani ali pa razpusti. Vendar samostan še ni bil izvršil od previdnosti božje izročene naloge, in Marmont je postal v božjih rokah orodje za njegovo ohranitev kakor poprej Bernadotte. (Še isto leto je Marmont zatrl dva ljubljanskih samostanov, kapucinskega, pa onega usmiljenih bratov.)

Bližnja prihodnost je pokazala, da Marmontovo sočuvstvo s samostanom ni bilo prazna beseda, kajti gospa prednica je prejela od glavnega intendanta nakaznico, na katero ji je izplačal glavni blagajnik 2000 frankov.

Odslej se je jela francoska vlada natančneje zanimati za razmere uršulinskega samostana ter zahtevala od predstojništva, da ji predloži izkaz o letnih dohodkih in stroških. Gospa prednica je naročilo urno izpolnila ter na to dobila nastopni dopis:

Gospa!

Izkaz o dohodkih in stroških, s kojim ste me počastili, sem pazno pregledal. Ali preden ga morem gospodu glavnemu intendantu predložiti, mi je treba še natančnejega pojasnila o stanju, o potrebah in dohodkih hiše, kateri ste predstojnica.

Prosim Vas torej, gospa, da mi o ustavu uršulink tega mesta pošljete obširno poročilo, iz kojega se poučim o kakovosti tega ustava, o njega notranji upravi in o vsem, kar ga tej deželi priporoča in koristnega dela. Poročilo naj obsega natančen izkaz letnih dohodkov pred vojsko, ako so se ti dohodki znižali in zakaj so se znižali, nje sedanje dohodke in stroške.

Ko dobim ta izkaz, ki ga iz toplega sočustva na zgodi Vaše hiše prej ko prej želim imeti, ga hočem gospodu glavnemu intendantu predložiti ter z vsem svojim ugledom podpirati Vašo prošnjo za pomoč.

Jemljem si čast, zagotavljati Vas, gospa, svojega velespoštovanja.

Fargues, intendant.

Dne 16. avgusta 1810 je gospa prednica izpolnila povelje visoke vlade. Iz precej obširnega izkaza tukaj nekoliko.

1. *Osobje.* Število redovnic je 20; 10 od teh se bavi s poukom in vzgojo ženske mladine, ostale pa opravljajo domača dela; lajiki sta dve; novicinja ena.

Duhovni voditelj je gospod Ivan Lipič, svetni duhovnik; katehet in ravnatelj šoli je gospod Ivan Debevec, svetni duhovnik.

2. *Začetek in napredek tega ustava.* Uršulinke je v to mesto pozval Ivan Jakob pl. Schellenburg in

sicer iz Gorice, od koder jih je prišlo leta 1702 pet, naslednje leto pa sedem. Tekom časa je narastlo število redovnic na 55.

Prve uršulinke so stanovale v hiši prej omenjenega ustanovnika. Ta jim je kupil prostor, na katerem so nune čez leta zgradile cerkev in samostan, kakor se vidita danes.

K zidanju niso prispevali ne deželni knez, ne deželni stanovi.

3. *Dohodki samostana.* Letni dohodki samostana so znašali 5757 gld. 36 kr. Iz teh so morale nune vzdržavati sebe in dva duhovnika, plačevati posle in najemnike, izpolnjevati pogoje ustanov, popravljati poslopja, preskrbljevati cerkev z vsem potrebnim, odrajtavati javne naklade. Da tolikim stroškom navedeni dohodki niso zadostovali, je razvidno iz dejstva, da je avstrijska vlada, poučena o razmerah, samostanu večkrat naklonila denarne podpore (vse skupaj 7281 gld.) ter prevzela skrb za potrebščine vnanje šole.

Na ta izkaz je francoska vlada izjavila samostanu, da mu za zdaj ne bo izplačevala obresti od ustanovnih glavnih (tudi pozneje ni storila tega), skrbela pa bo drugim potem za njegov obstanek. To obljubo je vlada izpolnjevala, kolikor časa je trajalo Napoleonovo ilirsko kraljestvo; plačevala je tudi po 1000 frankov za vsakoletne potrebščine vnanje šole.

Tako je bila nova vlada samostanu dosti naklonjena in ga ni nadlegovala v nobenem oziru. Ko so enkrat med časom francoskega gospodstva novicinke obhajale slovesne obljube, se nenadoma prikaže v cerkvi vojaška kapela, da po moči vzvišuje lepo slovesnost.

Vže so minola štiri leta, odkar so Kranjski zapovedovali Francozi. Prevstrojitev dežele po francoskem vzoru se je bližala koncu, ko je otemnela zvezda Napoleonove sreče ob Berezini.

XI. Restavracija; visoki gostje.

Odrešen je svet
Železnih nadlog,
Smo Francovi spet,
Zahvaljen bod' Bog!

V. Vodnik.

Kranjska se je otesla Francozov, še preden so prišli odločilni dnevi pri Lipskem. Povrnila se je avstrijska vlada na veliko veselje prebivalstva. Tudi naše uršulinke so slavile dan, ki jih je spet pripeljal pod očetovsko milo vlado cesarja Franca I., s presrčnim „Te Deum“.

Meseca maja leta 1816 je prišel cesar v Ljubljano ter je počastil tudi uršulinski samostan s svojim najvišim pohodom. Sočutno je poslušal tožbe gospe prednice o bedi, ki jo je prestal samostan za časa francoskih vojsk, o izgubah, ki jih je pretrpel. Ginjen je cesar rekel na to: „Te izgube ste morali radi mene trpeti; skrbel Vam bom za odškodnino.“ Potem je osrčeval prednico, da napravi memorandum o vseh svojih težnjah ter ga predloži visoki deželni vladi, kar je prednica tudi storila. In po milosti blagega cesarja Franca se je res določila samostanu primerna letna dotacija.

Radi knežjega kongresa leta 1821 dlje časa v Ljubljani bivajoč, je dobrotni monarh o nedeljah in praznikih redno prihajal v samostan k sv. maši. Vedno

ga je spremljevala cesarica Karolina Avgusta, ki je tudi ob delavnikih hodila k sv. maši; časi je prišel z Veličanstvoma tudi ruski car Aleksander I. k službi božji. V samostanski cerkvi sta cesar in cesarica na splošno spodbudo ljubljanskega prebivalstva prejela tudi velikonočno sveto obhajilo. K oratoriju, kjer je bival cesar pri sv. maši, je vodilo takrat odprto, tudi slabemu vremenu izpostavljeno hodišče; dobrotljivi cesar pa ga je dal na svoje stroške s steklenimi okni zapreti. Cesarica je počastila s svojo najvišjo prisotnostjo slovesni profes novicinke sestre Ivane baronice Cierheimb. Drugikrat se je osrčila kandidatinja Marija Brencé ter prosila Nje Veličanstvo, naj posreduje pri cesarju, da bo kmalu med novicinke sprejeta, in cesarica ji prijazno odvrne: „Bom rekla cesarju.“ In rekla je cesarju; kmalu potem je bila kandidatinja preoblečena ter dobila Veličanstvoma na čast samostansko ime sestra Frančiška od sv. Karola Bor.

Od ljubljanskega kongresa pa do najnovejših časov je bila uršulinska cerkev takorekoč „dvorna cerkev“; kajti kolikorkrat so bivali v Ljubljani udje najvišje vladarske hiše, vselej se je izvolila za njih bogoslužje ta cerkev. Leta 1845 je prišla cesarica Marija Lujiza, vdova Napoleona I., da prisostvuje sv. maši v samostanskem oratoriju, iz istega vzroka je samostan dvakrat obiskala cesarica Marijana, soproga Ferdinanda Dobrotljivega, ravno tako cesarica mati, gospa nadvojvodinja Zofija. Tudi druge visoke osebe so prihajale semkaj izpolnit nedeljsko dolžnost, n. pr. vojni maršal grof Radecki, bežni španski don Karlos i. dr.

XII. Blagri mirnih časov.

Mir preljubi,
Sloga sladka,
Oj prijazno
Bivajta nad mestom tem!

Friderik Schiller.

Cesar Franc I. se je mnogo trudil, da se zacelijo rane, ki so jih Avstriji usekale dolgoletne vojske. Čeprav se je v prvi vrsti gledalo na izboljšanje gmotnega blagostanja podložnikov, se je vendar tudi za šole mnogo storilo. Zboljšanje šol je vzbudilo več zanimanja zanje, in ljudske učilnice so se jele polniti. Tako je morala i uršulinska šola že leta 1818 svoje prostore razširiti, da zadosti ukaželjnosti ženske mladine ljubljanske. Ko so se bile poprave v šolskem posloppju izvršile, je slovesno otvoril šolsko leto sam premilostni gospod škof Avguštin Gruber, ki je v šoli navdušeno ogovoril učenke, njih stariše in učiteljice. Pa tudi pozneje so se morala šolska poslopja še večkrat razširiti, tako leta 1855, 1862, 1881, o kateri priliki je blagovolil presvetli cesar darovati 300 gld. za stroške, in leta 1888, ko se je zgradilo poslopje poleg samostanskega vrta.

Ves čas francoske okupacije samostansko predstojništvo niti misliti ni smelo na kakšne poprave samostana ali cerkve; kajti francoska dotacija je bila tako skromna, da se je od nje komaj živelo. Da se francoski vojaki niso kaj vitežko vedli v cerkvi in samostanu, smo čuli že prej. Ko so bile samostanu zaceljene najhujše rane, se je takoj začela cerkev popravljati in olepšavati. Največ se je storilo zanjo v zadnjih tridesetih letih. V tem času je dobila nov tlak, nova okna iz slikanega stekla od firme Neuhauser, Dr. Jele et Co.

v Inomostu, lepe orgle, 56. delo domačega mojstra Franca Goršiča, križev pot in še marsikatero manjšo olepšavo. Snažnost samostanske cerkve pa tudi pobožno petje redovnic je že od nekdanj ugalalo ljubljanskemu prebivalstvu in marsikatera izvanredna slovesnost se je tu že vršila. Le nekatere hočemo omeniti. Ko je bila po smrti knezoškofa Antona Alojzija Wolfa 1859 izpraznjena ljubljanska škofovska stolica, je prevzvišeni gospod knez in nadškof goriški dr. Andrej Gollmajer tukaj delil domačim bogoslovcem mašniško posvečevanje — to se je zgodilo tudi že leta 1770 in 1771 po škofu Karolu grofu Herberstein, ki je bil tedaj še koadjutor knezškofu Leopoldu grofu Petazzi — in je potem ravno tukaj tudi birmoval. Dva ljubljanska škofa sta si izvolila uršulinsko cerkev, da iz nje odhajata slovesno v svojo katedralo, namreč škof Avguštin Gruber leta 1816, pa knez in škof Jernej Widmer leta 1860. Leta 1858 se je v tej cerkvi ustanovila bratovščina vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa, leta 1900 pa bratovščina častne straže presvetega Srca Jezusovega.

Še en redovni praznik hočemo tu omeniti, tristoletnico uršulinskega reda. Dne 18. marca 1837 je preteklo 300 let, odkar je ponižna brešijanska devica Angela Merici ustanovila red, ki ga je izročila varstvu sv. mučenice Uršule. Č. m. prednica praškega uršulinskega samostana, Vincencija Mayer, je spodbujala druge avstrijske samostane, da prav slovesno obhajajo ta jubilej, ki ga je papež Gregorij XVI. obdaril s popolnim odpustkom pod navadnimi pogoji za uršulinke in za vernike sploh. Knezoškofijski ordinarijat je ljubljanskim uršulinkam odredil za praznovanje tega jubileja nedeljo, dne 26. novembra 1837.

XIII. Dinastično-patriotska slavlja.

„Za vero, cesarja,
Za čast in za dom“
Se praša Slovenec,
„Kaj dal jaz ne bom?“

V drugi polovici 19. stoletja je imel samostan večkrat priliko, izkazati presvetli vladarski hiši svojo udanost in zvestobo. Z vso mogočo slovesnostjo in z najvišim navdušenjem so pozdravljale nune in njih učenke Nje Veličanstvo cesarico Elizabeto, ko je leta 1856 s cesarjem potujoča po avstrijskem jugu, počastila samostan s svojim najvišim obiskom, leta 1883 pa Nj. c. kr. apostolsko Veličanstvo našega premilostnega gospoda in cesarja Franca Jožefa I., ki je ugodivši srčni želji slovenskega naroda ž njim praznoval 600 letnico združenja Kranjske z Avstrijo.

Med ustavi ljubljanskega mesta, katerim je o teh za Kranjsko tako slovesnih dneh došla čast cesarjevega poseta, je bil tudi uršulinski samostan.

Dne 14. julija ob treh popoldne je presvetli monarh izvolil priti v samostan. Prevzvišeni gospod knez in škof dr. Iv. Krizostom Pogačar ga je sprejel ob cerkvenih vratih. Istočasno so zadonele orgle na koru svirajoč avstrijsko himno. Po kratki molitvi se je cesar še nekoliko ozrl po svetišču, motreč prazniški nakit ter je z opazko: „Jako krasno!“ stopil v molitvenico redovnic, kjer mu je mati prednica v imenu cele samostanske skupščine izrazila pozdrav ter zahvalo za najviši poset. Nj. Veličanstvo je odvrnil: „V veliko veselje mi je, da morem storiti to.“

Nato je šel cesar v dvorano za njegov sprejem prelepo okrašeno, kjer so imele gojenke in učenke

notranje šole čast svojemu vladarju z besedo in pesmijo izražati iskrene pozdrave.

Iz samostana je šel cesar v vnanjo šolo, kjer je z isto prijaznostjo sprejel pozdrave šolske mladine, kakor prej v samostanu. Ob prihodu in odhodu cesarjevem so pele učenke cesarko himno.

Med potjo se je miljeni deželni oče prijazno razgovarjal s č. gospo prednico ter izražal svoje zadovoljstvo nad tem, da ima samostanska šola toliko učenk.

Dospevši nazaj v samostan, je cesar še zapisal svoje ime v za to pripravljeni album.

Odhajajočemu vladarju se č. m. prednica še enkrat zahvali za najviši poset, na kar ji Nj. Veličanstvo odgovori: „Veseli me, videti mladino v tako dobrih rokah“, ter zapusti samostan, čigar osrečene prebivalke so tisočeri: „Bog ohrani, Bog obvari“ klicale za njim.

Tudi druge dinastične in patriotske svečanosti je obhajal samostan s svojo šolo z velikim navdušenjem, n. pr. cesarjevo srebrno poroko, zaročitev rajnega cesarjeviča Rudolfa, jubileje vladanja, 50. in 70. rojstveni dan Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. ter je odkritosrčno žaloval ob prerani smrti cesarjeviča Rudolfa in blage cesarice Elizabete.

Trikrat je pokazal naš presvitli cesar Franc Jožef I. samostanu svojo najvišo naklonjenost na poseben način, ker je namreč prednico njegovo odičil z zlatim križcem s krono, in sicer mater Alojzijo Petrič l. 1856; m. Ivano baronico Cierheimb l. 1865; m. Antonijo Murgel l. 1895. Imenovane tri gospe so bile izvrstne prednice, neumorno delavne za prosep samostana in šole. Naš premilostni gospod in cesar, ki tako rad pri-

znava zasluge svojih podanikov ter jih še rajše poplača, je odlikoval te gospe za njihov trud v službi mile domovine ter tako počastil ne le ta samostan, ampak ves red sv. Uršule.

XIV. Blaga srca v dnevih sile.

Prapori vihrajo, zvonovi pojo,

Procesija dolga se vije,

Pevaje moleč litanije;

In peva in moli in prosi tako :

„O čuj nas, Bog, v sveta nebesa,

Obvaruj nas potresa!“

Ant. Aškerc.

Ob koncu 19. stoletja je Bog obiskal Kranjsko in južno Avstrijo sploh s šibo potresa, ki jo je Ljubljana posebno hudo občutila.

Bilo je na veliko nedeljo, 14. aprila 1895. V živahnem veselju je minola redovnicam ura večerne rekreacije. Marije — to so one sestre, ki pridejo v noči Gospodovega vstajenja molit ga pred tabernakelj pred jutrnjo zarjo — so si pripovedovale svoje nočne dogodke. Marsikatera izmed njih je bila že na mestu, še preden je odbila ura vstajenja; dobre sestre so bile radi tega nenavadno trudne ter so se nadejale sladkega počitka za prihodnjo noč. Toda prišlo je drugače.

Ob 11. uri 18 minut se je zemlja hudo stresla, prvemu sunku je sledilo še veliko drugih nič manj silnih. V hipu je bilo samostansko prebivalstvo po koncu. Vik strahu se je glasil po celi hiši. Redovnice in čez praznike v samostanu ostale gojenke so zapuščale sobe; ne sluteč, kolika je nevarnost, so iskale zavetja v molitvenici. Med tem, ko se je tu zbrana

samostanska družina z vso vnemo priporočala božjemu varstvu, se zemlja vnovič grozno strese.

Prestrašene šinejo molilke narazen, ene beže na vrt, druge v pritlični refektorij, iz katerega bi bile ob ponavljajoči se nevarnosti kmalu na planem. V samostan prihiteli gospod spiritual Valentin Eržen si je prizadeval potolažiti in pomiriti prestrašene nune in gojenke. Z malimi prenehljaji se je molilo, iz polne duše molilo do jutra. Sunki pa so se od časa do časa ponavljali, do jutra se jih je naštelo 30.

Kako dolga je bila ta strašna noč! In kako tužno je bilo jutro, ko je oko vsepovsodi videlo le grozno razdejanje!

Ob 6. uri je pristopil č. g. spiritual k oltarju, da opravi presv. daritev in podeli zraven sv. obhajilo — morda zadnje — vsi samostanski družini. Tudi med sv. opravilom so se ponavljali sunki; v Boga zaupajoč so zbrani vendar vztrajali do konca najsv. daritve.

Po dokončani službi božji je vse hitelo na vrt, kjer je samostanska družina kljubu dežju in snegu prebila šest tednov. Kmalu je sledil tudi mili Izveličar v najsvetejšem zakramentu svojim udanim ovčicam v prognanstvo. Ker je bila samostanska cerkev vsled potresa jako poškodovana, je dovolil prevzvišeni vladika, da se prenese presveto Rešnje Telo v Jezusovega Srca kapelico na samostanskem vrtu, kjer se je nekaj dni darovala tudi sveta maša. A stavbinska komisija, ki je preiskala samostan, je izjavila, da je molitvenica redovnic varna, zato se je pozneje ondi napravil tabernakelj za zakramentalnega Izveličarja, pred katerim so se nadalje vršile bogoslužne vaje med popravilanjem samostanske cerkve.

V teh hudih dneh je prejel samostan od več sestrinskih samostanov, posebno pa od goriškega, ljubeznjiva povabila. Goriške uršulinke so bile pripravljene, gostoljubno sprejeti polnoštevilno svoje ljubljanske sestre. Temu povabilu se je odzvalo osem redovnic, kojih zdravje je bilo v nevarnosti, ako bi dalj časa bivale pod milim nebom; z dovoljenjem duhovnih prednikov so se podale v Gorico.

V teku dveh stoletij je sprejel ljubljanski uršulinski samostan od svojega materinega samostana v Gorici nešteti dokazov sestrinske ljubezni; vedno je bilo med obema redovnicama hišama iskreno sočuvstvo. Tako so si predobre goriške sestre tudi zdaj prizadevale, da napravijo svojim gostom prijetno bivanje v svoji sredi. Domov prišle redovnice niso mogle dosti povedati, koliko ljubavi jim je izkazal goriški samostan.

Tudi druge domače in inozemske redovne hiše so nam izrazile svoje sočutje s tem, da so nam poslale — nekatere same siromašne — prispevkov, da poravnamo po potresu nam prizadeto škodo. Istotako so se nas spominjali mnogi p. n. gospodje in gospe duhovskega in svetnega stanu.

Za vse te dobrotnike moli samostanska družina sleherni dan, da jim ljubi Bog tu in tam obilno povrne.

Na posebno uteho je bila samostanu vest, da namerava Nj. Veličanstvo naš presvetli cesar sam v Ljubljano priti, da pokaže prebivalstvu svoje očetovsko sočutje ob hudi nesreči, in da utegne z najvišjim obiskom počastiti tudi samostan in njegovo cerkev. Komu izmed nas Avstrijcev ni znano, da se sme vsak podložnik v dneh nesreče zanašati na modrost in do-

brotljivost preljubljenega vladarja, ki ima zanj prvi tolažilno besedo, ki prvi pomaga in čigar plemeniti vzgled je kakor vedno tudi v imenovani ljubljanski nesreči po vsi Avstriji vzbudil nešteto src za veliko-dušno usmiljenje in pomoč?

Presvetli cesar se je pripeljal v Ljubljano dne 7. maja ob treh popoldne. Na poziv slavnega mestnega magistrata so se zbrale vse naše v Ljubljani bivajoče učenke, da spoštljivo pozdravijo Njegovo Veličanstvo.

Predobrotljivi vladar se je s svojim spremstvom pripeljal do uršulinske cerkve, kjer je visokega obiskovalca pričakoval Ekscelenca prečastiti gospod knez in škof dr. Jakop Missia s častitim stolnim kapiteljnom, v cerkvi pa č. m. prednica z dvema redovnicama. Ko so mu bile predstavljene nune, je cesar izrazil svoje sočutje ob nesreči, ki je zadela samostan in cerkev njegovo ter vidno ginjen prašal, bo-li še mogoče popraviti samostan. Gospo prednico je popraševal po številu gojenk in učenk, koliko jih je še v samostanu, kje biva samostanska družina ter je zapuščal cerkev rekoč: „Tu je treba zdatne pomoči!“ (Tem besedam premilega deželnega očeta se je zahvaliti, da je visoka deželna vlada samostanu naklonila lep prispevek.)

Po dnevih strahu so se začele poprave v cerkvi, samostanu in šoli, dasi se je zemlja še večkrat zazibala.

Trakt samostana, del šolskega poslopja, župnišče itd. se je podrlo in z velikimi stroški vnovič zgradilo, vsi drugi prostori so se morali temeljito popraviti.

Ogromni stroški teh poprav so se pokrili z zgoraj omenjenimi milodari blagih dobrotnikov, z zdatno podporo ter z brezobrestnim posojilom visoke deželne vlade.

Istočasno s popravami se je uvedla centralna kurjava, se je napravil vodovod, pozneje pa električna razsvetljava. Leta 1899. je podaril prevzvišeni gospod knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič samostanu hišni telefon.

Drugi del.

I. Notranji razvoj; vodstvo in predstojništvo.

Glejte, kako dobro in kako prijetno je, ako bratje prebivajo skupaj!

(Ps. 132.)

V pismu, s katerim je papež Pavel V. dne 5. februarja 1618 potrdil red uršulink, je tudi določil, da so vsi samostani tega reda podrejeni in v skrb izročeni prečastitim škofom, v kojih škofijah se nahajajo. Škofje so višji predstojniki uršulinskih samostanov in priskrbčujejo za njih duhovno vodstvo sposobnih mašnikov.

Ker je nedostajalo potrebnega beneficija, so dobile naše uršulinke šele leta 1709, tedaj sedem let po naselitvi v Ljubljani, svojega dušnega pastirja. (Do leta 1709 so jim pastirovali najpreje častiti očetje jezuiti, potem pa častiti očetje frančiškani.) Do sedaj je imel samostan 23 gospodov spiritualov, ki so po določilu zgoraj navedenega papeževega pisma vedno

svetni duhovniki. Najdalje sta vodila samostan častita gospoda Ivan Lipič in Monsignore Mihael Potočnik; tema gospodoma je samostan posebno zahvalo dolžan.

Vrsta čč. gg. spiritualov:

Gospod Nikolaj Krašovec	1709—1715
„ Mihael Molj	1715—1724
„ Jožef Kloderer	1724—1729
„ Andrej Wagner	1729—1734
„ Ivan Žigan	1734—1736
„ Pavel Kopavnik	1736—1737
„ Matevž Klemenc	1737—1741
„ Jožef Lipovec	1741
„ Jurij Florijan	1741—1742
„ Franc Forgar	1742—1746
„ Tomaž Bobnar	1746—1761
„ Jurij Urbančič	1761—1765
„ Ignacij Föderer	1765—1772
„ Jernej Šusteršič	1772—1777
„ Janez Galičnik	1777—1780
„ Jožef Zupan	1780—1781
„ Martin Pavšek	1781—1788
„ Janez Lipič	1788—1818
„ Janez Šlakar	1818—1839
„ Janez Poklukar	1839—1850
„ Mihael Potočnik	1850—1894
„ Valentin Eržen	1894—1899
„ Mihael Bulovec	1899—

Do leta 1897 so se ravnale ljubljanske uršulinke po pravilu, ki so ga sprejeli vsi samostani združeni v kongregacijo, ki ima glavni sedež v francoskem mestu Bordeaux, leta 1897 pa je uvel Ekscelenca prevzvišeni

gospod knez in škof dr. Jakob Missia novo izdajo istega, pa po visokočastitem knezu in škofu sekavskem dr. Zwerger za graške uršulinke jako pomnoženega pravila, tudi v ljubljanskem samostanu.

Uršulinke, ki imajo dandanes naselbine po vseh zemljinah, so že od nekdanj bolj ali manj živahno občevale med seboj. Redovni anali in cirkulari pripovedujejo o tem mnogo spodbudnega in zanimivega. Želja sv. Očeta pa je, da se posamezni samostani, oziroma posamezne sestre, še tesneje združijo. Z razpisom z dne 15. decembra 1898 je zato sv. Oče imenoval redu sv. Uršule posebnega glavnega pokrovitelja v osebi Eminence kardinala Franca Satolli. Le-ta je tekom leta 1900 pozval prednice vseh uršulinskih samostanov, da se zberó v Rimu na posvet ozir redovnih zadev. Iz treh delov sveta so prihitele gospe prednice v Rim, da prisostvujejo prvemu generalnemu kapiteljnu, ki ga je dne 15. novembra 1900 otvoril Eminenca kardinal pokrovitelj Satolli. Tudi naša č. g. prednica se je udeležila tega kapiteljna. Kako se bo v celoti razvila ta zaželena unija, o tem bo poročala bodočnost.

Redovna disciplina ni v tem samostanu nikdar propadla, za kar se je zahvaliti očetovski skrbi in čuječnosti prečastitih gospodov škofov. Vedno so izpolnjevale redovnice dvojno svojo nalogo, da so se namreč zvesto trudile za svojo lastno popolnost, zraven pa tudi skrbno delovale za izveličanje duš s krščansko vzgojo ženske mladine. Časi je vladala v samostanu še prav posebna vnema za vzorno redovno življenje.

Tudi klavzura je bila primeroma stroga, dasiravno je bil v prejšnjih časih vnanjemu svetu vstop večkrat dovoljen kakor sedaj. V sili pa je cerkev tudi gledé

klavzure vedno rada spregledala, recimo, da je šlo za pridobitev potrebnih spričeval, za zdravje posameznih redovnic ali pa tudi, da se drugim uršulinskim samostanom pomaga z učnim osebjem.

Ker govorimo o notranjem razvoju samostana, je umestno, da povemo, katere pobožnosti so se tu gojile in se še gojé. Središče vseh pobožnosti je Jezus v zakramentu ljubezni in zato je pač samo o sebi umevno, da se je tudi v tem samostanu pobožnost do Najsvetejšega vse čase posebno gojila in pospeševala. Zgodaj se je tu tudi udomačila pobožnost presvetega Srca Jezusovega. Nemški mesečnik „Sendbote des göttlichen Herzens Jesu“ je v enem svojih letnikov priobčil zgodovino te pobožnosti ter ondi povedal, da so jo poleg redovnic Marijinega obiskovanja in jezuitov posebno tudi uršulinke razširjale med ljudstvom.

Kakor drugod, tako se je tudi v našem samostanu ta pobožnost v različnih oblikah sprejela in razširjala. Vse po zgoraj omenjenem mesečniku priporočene pobožnosti so se uvedle v samostanu, tako n. pr. leta 1865 apostolstvo molitve, 1866 zadostilno sv. obhajilo, častna straža in dr. Praznik presv. Srca Jezusovega se vsako leto praznuje z osmino, tudi vsaka prva nedelja v mesecu se posvečuje po uredbi prevzvišene-ga gospoda kneza in škofa Antona Bonaventura presv. Srcu. Posebno slovesno pa se je vršilo po papežu Leonu XIII. priporočeno posvečenje presvetemu Jezusovemu Srcu dne 11. junija 1899. To je bil res ganljiv prizor, ko se je med zvonjenjem vseh zvonov, med petjem in molitvijo redovnic in njih gojenk pomikal sprevod z Najsvetejšim po samostanskem vrtu do kapelice presvetega Jezusovega Srca pa do lurške

Matere božje in nazaj v cerkev, kjer se je vsa samostanska družina enoglasno posvetila presvetemu Srcu našega Odrešenika. Kako navdušeno so donele besede: „Tvoji smo, Tvoji hočemo biti!“ Z vnetim srcem za Jezusa in s trdnimi sklepi, da hočemo vse svoje sile Njemu posvetiti, vse svoje dneve zanj živeti, smo se razšle spred tabernaklja.

Enako bi se dalo naštetu mnogo mnogo pobožnih vaj, s katerimi so nune tega samostana častile preblazeno Devico Marijo in jo še časté. Množica starih knjig: „Marijanski zvezdni venec“ svedoči, kako se je naša ljuba nebeška mati tu v davno minolih časih ljubila in častila. Iz boljših starih časov se je ohranila navada, da se zbira na predvečer Marijinega vnebovzetja vsa samostanska družina krog njenega oltarja, se od nje poslavlja, jo prosi blagoslova in pomoči za smrtno uro ter ji izroča vse srčne želje, da jih nese pred obličje milega Jezusa. Običaj, da se pred večimi prazniki Matere Gospodove opravljajo devetdnevnice in druge take pobožnosti, je star, kolikor samostan sam. Koj, ko so Šmarnice v naših krajih znane postale, so se jele tudi v samostanu opravljati. S presrčnim veseljem so pozdravile uršulinke radostni dogodek, ko se je proglasilo za versko resnico brezmadežno spočetje preblazene Device ter so Brezmadežno izvolile v zaščitnico leta 1858 v penzijonatu vpeljani marijanski kongregaciji. 1886 se je na samostanskem vrtu zgradila kapelica lurški Materi božji, v Monakovem izdelani kip je 26. julija Ekscelenca prevzvišeni gospod knez in škof dr. Jakob Missia slovesno blagoslovil.

Godovi sv. Angele Merici (31. maja), ustanovnice uršulinskega reda, sv. Uršule (21. oktobra), njegove zaščitnice, cerkvenega učenika sv. Avgušтина (28. avg.),

po čigar pravilu uršulinke živé, so se od nekdam slovesno obhajali.

Z nekim svetim navdušenjem se je vedno praznovala samostanska petdesetletnica ali zlata obljuba. Do zdaj je doživelo 33 redovnic ta slovesni dan.

Preprosto, a zanimivo nam opisuje samostanska kronika tako slavlje z dne 3. maja 1763. Jubilantinja sta bili dve, tedanja gospa prednica mati Agneza pl. Breckerfeld pa mati Katarina Jozefa baronica Valvazor. Sam prevzvišeni gospod knez in škof grof Leopold Petazzi je blagovolil izvrševati cerkvene obrede ter darovati pontifikalno sv. mašo ob mnogobrojni asistenci častite duhovščine. Slavnostni govor je imel č. o. Seibold T. J., tedanji nedeljski propovednik. Sv. obrede je spremljala tedaj pri sličnih slovesnostih obligatna deželna godba. (Landschaft-Trompeter.) Med sv. mašo in ob sklepu pri zahvalnici pa so celo možnarji grmeli.

Na večer istega dne pa so priredile še redovnice svoji ljubljeni gospe materi lično opereto.

Do danes je imel samostan 16 prednic. Skupno število redovnic, ki so od začetka samostana do sedaj tu živele, je 278.

II. Imenik redovnic od leta 1702—1902.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
1	1	Mati Margareta Eleonora iz Tridenta (1702—1708).
	2	„ Otilija Erhard?
	3	„ Elizabeta bar. Rossetti iz Orehka.
2	4	„ Rozalija grofica Lanthieri iz Vipave (1708—1730).
	5	„ Magdalena Simonetti?
	6	„ Cecilija grofica Herberstein?
	7	„ Frančiška? z Dunaja.
	8	„ Uršula grofica Coronini iz Gorice.
	9	„ Aleksija grofica Coronini iz Gorice.
	10	„ Terezija baronica Rossauer iz Gorice.
	11	„ Johana grofica Barbo pl. Waxenstein s Kranjskega.
	12	„ Ana Katarina Hofstetter iz Ljubljane.
	13	„ Katarina Uršula baronica Rossetti iz Orehka.
	14	„ Katarina Ignacija Ehrenreich iz Ljubljane.
	15	Sestra Monika Reinisch s Tirolskega.
	16	Mati Avgušтина Pivec iz Ljubljane.
	17	„ Marijana Winkler s Koroškega.
	18	„ Agata baronica Jurič z Dolenjskega.
3	19	„ Karolina pl. Böck iz Šlezije.
	20	„ Antonija Gerbic iz Ljubljane.
	21	„ Johana baronica Grimšič z Gorenjskega.
	22	„ Doroteja grofica Sauer s Koroškega.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina	
	23	Mati	Ksaverija grofica Wazenberg z Dolenjskega.
	24	„	Alojzija baronica Androcha iz Reke.
	25	„	Ana Marija baronica Ravbar s Kranjskega.
	26	„	Angela Salcburger s Tirolskega.
	27	„	Eleonora Schlegel iz Inomosta.
	28	„	Ignacija grofica Leuenberg s Kranjskega.
	29	„	Suzana Nussdorfer s Kranjskega.
	30	„	Teodora pl. Rebenstein z Dunaja.
	31	Sestra	Kristina Ehrenreich s Kranjskega.
	32	„	Magdalena Pogačnik iz Beljaka.
	33	Mati	Kajetana grofica Wazenberg s Kranjskega.
	34	„	Justina Stückler s Tirolskega.
	35	„	Antonija grofica Prato iz Benečije.
	36	„	Katarina Jozefa baronica Valvasor iz Ljubljane.
4	37	„	Agneza pl. Breckerfeld z Dolenjskega (1742—1768).
	38	„	Johana Kappus pl. Pichlstein iz Ljubljane.
	39	„	Margareta Vidmar iz Ljubljane.
	40	Sestra	Viktorija Erjavec iz Št. Vida pri Ljubljani.
	41	Mati	Frančiška grofica Coronini iz Gorice.
	42	„	Roza baronica Batišić s Hrvaškega.
	43	„	Bernardina grofica Lichtenberg s Kranjskega.
	44	„	Aleksija baronica Jurić z Dolenjskega.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
	45	Mati Filipina grofica Herberstein s Kranjskega.
	46	„ Bonaventura Rauhenbüchler s Solnograškega.
	47	„ Julijana grofica Engelshaus iz Ljubljane.
	48	Sestra Benigna Tomnik s Kranjskega.
	49	„ Apolonija Ehrenreich iz Postojne.
	50	Mati Konštancija Felber z Bavarskega.
	51	„ Leopoldina Kechelsberg iz Benečije.
	52	„ Felicita grofica Thurn iz Gorice.
	53	„ Ana Terezija grofica Schrotenbach s Štajerskega.
	54	„ Klara Dunkelsteiner iz Krškega.
	55	„ Maksimilijana baron. Polhograjska (Billichgraz) s Kranjskega.
	56	„ Stanislava Graftscheid iz Ljubljane.
	57	„ Katarina de Georgi iz Ljubljane.
	58	„ Inocencija baronica Polhograjska s Kranjskega.
	59	„ Julijana grofica Kobencl iz Gorice.
	60	Sestra Marta Chrobat iz Ljubljane.
	61	„ Barbara Schmid s Tirolskega.
	62	„ Lucija Felber s Tirolskega.
	63	„ Benedikta Wurmsteiner?
	64	Mati Antonija Kechelsberg iz Benečije.
	65	„ Cecilija Wetzstein iz Ljubljane.
	66	Sestra Otilija Kirchebner s Tirolskega.
	67	„ Valburga Snedic iz Kranja.
	68	„ Monika Reinisch s Tirolskega.
	69	„ Mehtilda Knol iz Ljubljane.
	70	Mati Hijacinta Košir iz Ljubljane.
	71	„ Filipina baronica Abbele iz Gradca.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
	72	Mati Kajetana Moser iz Inomosta.
	73	„ Johana Elizabeta pl. Sartori iz Ljubljane.
	74	„ Avgušтина pl. Markovič s Kranjskega.
	75	Sestra Hedvika Knez z Bavarskega.
	76	„ Luitgarda Knez z Bavarskega.
	77	Mati Nepomucena Leitner?
	78	„ Marijana Nahodec iz Kranja.
6	79	„ Cecilija baronica Posarelli s Kranjskega (1774—1777)
	80	„ Frančiška Pollini iz Furlanije.
	81	„ Uršula Markovič s Kranjskega.
	82	„ Jozefa Mulič iz Ljubljane.
	83	„ Ignacija Huber iz Ljubljane.
	84	„ Terezija baronica Smleška (Flödnig) s Kranjskega.
	85	„ Ksaverija Jugovic iz Kranja.
5	86	„ Alojzija baronica Schmidhof iz Ljubljane (1768—1774).
7	87	„ Salezija baronica Wernek s Kranjskega (1777—1783).
	88	Sestra Notburga Bezljaj s Kranjskega.
	89	Mati Jozefa baronica Wernek s Kranjskega.
	90	„ Ana Katarina grofica Rasp s Kranjskega.
	91	„ Roza pl. Petermann s Kranjskega.
	92	Sestra Gertruda Plut s Kranjskega.
	93	Mati Karolina Köberl iz Majnca.
	94	„ Jozefa pl. Hubenfeld iz Ljubljane.
	95	„ Avgušтина pl. Petermann s Kranjskega.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
8	96	Mati Uršula Bratun iz Šmarija.
	97	„ Stanislava Simonetti iz Moravč.
	98	„ Ana Antonija pl. Puchenthal s Kranjskega 1783—1789, 1797—1803).
	99	„ Vincencija Reichsigel s Tirolskega.
	100	„ Kajetana pl. Zanetti iz Škofje Loke.
	101	„ Ana Terezija Bratun iz Šmarija.
	102	„ Bonaventura Azwanger s Tirolskega.
	103	„ Filipina baronica Deleo?
	104	Sestra Margareta Kern s Kranjskega.
	105	Mati Tekla grofica Lichtenberg s Kranjskega.
	106	„ Cecilija Kristjan iz Ljubljane.
	107	„ Aleksija Reichsigel s Tirolskega.
	108	Sestra Marta Brcé iz Ljubljane.
	109	„ Lucija Bek iz Škofje Loke.
9	110	Mati Angela Seemann s Tirolskega.
	111	„ Marijana grofica Lichtenberg s Kranjskega.
	112	„ Jozefa Terezija baronica Ravbar s Kranjskega.
	113	„ Katarina Ignacija Muil de Melack s Koroškega (1789—1797).
	114	„ Johana Lušin s Kranjskega.
	115	„ Stanislava Oberhuber iz Lienca na Tirolskem.
	116	Sestra Ana Stenovec s Kranjskega.
	117	„ Klara Nič s Tirolskega.
	118	„ Magdalena Schiffer s Kranjskega.
	119	Mati Leopoldina baronica Wobesser?
	120	„ Julijana Purwalder iz Briksena.
	121	„ Jozefa Boben iz Ljubljane.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
	122	Mati Ana Marija pl. Sieberau iz Ljubljane.
	123	„ Antonija Schemerl iz Kranja.
	124	„ Barbara Mühlbach iz Ljubljane.
	125	„ Rozalija pl. Abramsberg iz Ljubljane.
10	126	„ Johana Alojzija Umnik iz Ljubljane (1803—1827).
	127	„ Kajetana pl. Knesenhof iz Ljubljane.
11	128	„ Ksaverija pl. Petersen z Dunaja (1827—1839).
	129	„ Johana Terezija Stockinger iz Ljubljane.
	130	„ Agneza baronica Rossauer (eks-klarisa) iz Gorice.
	131	„ Angela Žnidaršič (eks - klarisa) iz Kroke.
	132	„ Uršula Malnaršič iz Ljubljane.
	133	„ Mihaela Klavdin iz Ljubljane.
	134	„ Karolina Žerjav iz Celovca.
	135	„ Nepomucena Kus iz Ljubljane.
	136	„ Angela Zupan s Kranjskega.
	137	„ Ignacija Morin s Kranjskega.
	138	„ Barbara Bizjak s Štajerskega.
	139	„ Salezija Holzer s Koroškega.
	140	„ Avgušтина Martinelli iz Ljubljane.
	141	„ Cecilija Kanc iz Ljubljane.
	142	„ Terezija Žlebnik iz Ljubljane.
	143	„ Karolina Globočnik s Štajerskega.
	144	„ Uršula Appe iz Ljubljane.
12	145	„ Johana baronica Cierheimb s Kranjskega (1839—1842, 1858—1874).
	146	„ Rozalija Hartl iz Novega Mesta.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina	
	147	Mati	Agneza Kralj iz Ljubljane.
	148	„	Magdalena Ramuta iz Javornika.
	149	„	Mihaela Schmalz iz Ljubljane.
	150	„	Rozalija Rok iz Ljubljane.
	151	„	Vincencija Weiss iz Budjeric.
	152	„	Ana Marija Kos z Jesenic.
	153	„	Ana Antonija Tajland z Dolenj- skega.
	154	„	Frančiška Brencé iz Ljubljane.
14	155	„	Jozefa Štrus iz Ljubljane (1874—1880).
	156	„	Margareta Venedig iz Ljubljane.
	157	„	Florijana Rok iz Ljubljane.
13	158	„	Alojzija Petrič iz Ljubljane (1842—1858).*
	159	„	Ignacija grofica Engelshaus iz Ljubljane.
	160	„	Roza Venedig iz Ljubljane.
	161	„	Stanislava Murgel iz Ljubljane.
	162	„	Leopoldina Maher iz Šmarjete pri Klevevžu.
	163	„	Katarina Urbanc iz Ljubljane.
	164	„	Julijana Lavtar iz Selc.
	165	„	Filipina Toman iz Kamne Gorice.
	166	„	Bernardina Ramuta iz Javornika.
	167	„	Benedikta Toman iz Kamne Gorice.
	168	„	Karolina Angerer s Tirolskega.
	169	„	Agneza Prosch s Tirolskega.
	170	„	* Salezija Mrak iz Ljubljane.
	171	„	Ferdinanda Sušnik iz Škofje Loke.
	172	„	Filomena Krašovec iz Ljubljane.
Opomnja: * znači člane sedanje samo- stanske družine.			

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina	
	173	Sestra	Lucija Huber s Tirolskega.
	174	„	Notburga Kompatscher s Tirolskega.
	175	„	Marta Egger s Tirolskega.
	176	„	Tekla Seehauser s Tirolskega.
	177	Mati	Alfonza Rieder iz Ljubljane.
	178	„	Angela Gläser iz Ljubljane.
	179	„	Kordula Merher iz Ljubljane.
	180	„	* Serafina Pleničar iz Tržiča.
	181	„	* Lavrencija Kaprec iz Ljubljane.
	182	„	* Ljudmila Schlaker s Češkega.
	183	„	Celestina Bousquet iz Trsta.
	184	„	Magdalena Queiser iz Ljubnega na Štajerskem.
	185	„	* Helena Schmidt iz Welsa (Zgornja Avstrija).
	186	„	Konštancija Kögl s Tirolskega.
15	187	„	* Antonija Murgel iz Mekin (1880—1895).
	188	„	* Romana Gaurig iz Ljubljane.
	189	„	Valburga Gaurig iz Ljubljane.
	190	„	Elizabeta Kozina iz Ljubljane.
	191	Sestra	Klara Michelbacher s Tirolskega.
16	192	Mati	* Terezija Heidrich iz Ljubljane (1895—).
	193	„	* Alojzija Derfel iz Trsta.
	194	„	Avguština Štupar iz Ljubljane.
	195	„	Barbara Fritz s Koroškega.
	196	„	Angela Karg iz Trsta.
	197	„	Nepomucena Janatta s Češkega.
	198	„	Ksaverija Pleničar iz Tržiča.
	199	„	* Stanislava Skvarča iz Doba.
	200	Sestra	* Nikolaja Zeineb iz Egipta.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
	201	Mati *Pavla Rupnik iz Ljubljane.
	202	„ *Gabriela Hinek s Koroškega.
	203	Sestra *Agata Gall s Tirolskega.
	204	„ Marta Plank s Tirolskega.
	205	Mati *Cecilija Piller iz Ljubljane.
	206	„ Pija Dietlein s Štajerskega.
	207	„ Celestina Turšič iz Begunj pri Cirknici.
	208	„ Borgija Koblar iz Ljubljane.
	209	Sestra Ana Perdöller s Tirolskega.
	210	„ Margareta Kašparek s Poljskega.
	211	Mati *Avgušтина Zor iz Cerkelj na Go- renjskem.
	212	„ *Margareta Merhar iz Št. Vida pri Ljubljani.
	213	„ *Mihaela Merčon iz Ljubljane.
	214	„ *Ludovika Bergant iz Doba.
	215	„ *Marija Hudovernik iz Radovljice.
	216	„ *Kristina Pesdire iz Stolnega Be- legagrada.
	217	„ Frančiška Kos iz Koprivnice (Šta- jersko).
	218	Sestra Tekla Hassel s Tirolskega.
	219	„ *Barbara Gugenbüchler s Tirol- skega.
	220	„ *Ana Marija Pichler s Tirolskega.
	221	„ *Klara Bregenzer s Tirolskega.
	222	„ *Cirila Grošelj iz Doba.
	223	„ *Roza Špelak z Iga.
	224	Mati *Eleonora Hudovernik iz Radov- ljice.
	225	„ *Jozefa Bamboschek iz Trsta.
	226	„ *Johana Oswald iz Idrije.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
227	Sestra	*Krescencija Hörmann s Tirolskega.
228	Mati	*Marija Uršula Nanowska s Poljskega.
229	„	*Tekla Praprotnik iz Ljubljane.
230	„	*Rafaela Žagar iz Ljubljane.
231	„	*Luitgarda Rihar iz Polhovega gradca.
232	„	*Mehtilda Bahovec iz Žaline.
233	„	*Gertruda Kovče z Vranskega.
234	„	*Angela Teuffenbach iz Trsta.
235	„	*Jakobina Gula iz Vinice.
236	„	*Agneza Gula iz Vinice.
237	Sestra	*Rozalija Martinčič iz Št. Jurja pri Svibnem.
238	Mati	*Uršula Alič iz Ljubljane.
239	„	*Benedikta Gutnik iz Št. Vida pri Ljubljani.
240	„	*Karolina Bizciak iz Trsta.
241	„	Magdalena Štupica iz Nabrežine.
242	„	*Dominika Dereani iz Žužemberka.
243	„	*Vincencija Dereani iz Žužemberka.
244	„	*Katarina Zavodnik iz Žužemberka.
245	„	*Bernarda Raktelj iz Ribnice.
246	„	*Filomena Fabjan iz Žužemberka.
247	„	*Viktorija Chromy iz Ljubljane.
248	„	Brigita Oražen iz Gorice.
249	„	*Maksimilijana Kolenec iz Ljubljane.
250	Sestra	*Ignacija Klump iz Ljubljane.
251	„	Školastika Kos iz Kranjske Gore.
252	„	Marta Stolfi iz Komna.
253	„	*Hildegarda Lebar z Brda.
254	„	*Ferdinanda Omejc iz Ljubljane.
255	„	*Florijana Suchy iz Kamnika.

Številka prednice	Številka redovnice	Ime in domovina
256		Sestra Celestina Blažon iz Begunj pri Cirknici.
257	„	*Veronika Tavčar iz Selc.
258	„	*Evangelista pl. Langer iz Šmihela pri N. M.
259	„	*Elekta Schlegel iz Ljubljane.
260	„	Borgija Jenko iz Ljubljane.
261	„	*Elizabeta Kremžar z Viča.
262	„	*Filipina Čech z Moravskega.
263	„	*Magdalena Roggy iz Gor. Avstrije.
264	„	*Aleksija Kržišnik iz Št. Lenarta nad Škofjo Loko.
265	„	*Valentina Ključevšek iz Svibnega.
266	„	*Leona Zupanc iz Ljubljane.
267	„	*Anuncijata Wilcher iz Postojne.
268	„	*Monika Potokar iz Šmarij.
269	„	*Bonaventura Pirc iz Rečice (Štajersko.)
270	„	*Andreja Odlasek iz Št. Vida pri Ljubljani.
271	„	*Berhmana Tomc iz Št. Vida pri Ljubljani.
272	„	*Lidvina Brodnik iz Št. Severina (Hrvaško).
273	„	*Kajetana Grajzar iz Smlednika.
274	„	*Felicita Majdič iz Cirknice.
275	„	*Justina Martinčič iz Ljubljane.
276	„	*Otilija Rupnik iz Št. Lorenca pri Celju.
277	„	*Doroteja Arhar iz Škofje Loke.
278	„	*Lucija Jazbec iz Cerkelj pri Krškem.

Tretji del.

I. Šola.

„Učiti otroke po kršansko modro živeti, si za časno srečo in za izveličanje večno skrbeti, za to je šola.“

Ant. Martin Slomšek.

Rojstveni dan ljubljanske uršulinske šole je bil ljubki god Marijinega obiskovanja, dne 2. julija 1703, ko si je bila mala samostanska družina uredila novo stanovanje v Ederjevi hiši ob Dunajski cesti. Začelo se je z notranjo šolo. Prvi gojenki in učenki sta bili grofici Schrottenbach, podobni sadiki, iz katere je s časom vzrastlo košato drevo. Kmalu potem se je otvorila tudi vnanja deklinška šola.

Tako je dobila Ljubljana svojo prvo deklinško šolo; celih 170 let ni bilo v Ljubljani poleg nje nobene druge javne deklinške šole.

Vnanja in notranja šola sta se polagoma razširili v trirazrednici in sta taki ostali do šolskega leta 1855/56; vendar se je pa obema že leta 1818 dodal takozvani

ponavljavni razred, čigar namen, kakor deloma že njegovo ime pove, je bil, učenkam nuditi priliko, da si utrdijo pridobljeno znanje ter se naučé raznih ženskih ročnih del.

Uršulinskim šolam splošni učni črtež je bil tudi tej šoli vodilo. Obsegal je veronauk, branje, pisanje, računstvo, navadne opravilne sestavke ter različna ženska ročna dela. V penzijonatu se je že zgodaj učila tudi godba. Leta 1786 je neka gospodična pl. Wutka poučevala gojenke v francoščini, naslednje leto pa sta prevzeli ta učni predmet dve redovnici.

Veliko odgovora dajati o svojem poslovanju tedanjim učiteljicam ni bilo treba; ali vnete za vzvišeni svoj poklic, so storile vse, kar je bilo v njihovi moči.

Tako je ostalo do prevstrojitve avstrijskih šol za cesarice Marije Terezije, ki je izpregovorila odločilne besede: „Šola je in ostane politikum.“ Leta 1778 pošlje cesarica gospodično pl. Kohllöffel v Ljubljano, da seznani uršulinke z novo učno metodo. Ko so bile dotične učiteljice dovolj pripravljene, so prestale izpit učne sposobnosti v navzočnosti grofa Janeza Nep. Edling, referenta za šolske zadeve, ki je bil z uspehi marljivih redovnic popolnoma zadovoljen.

Gospodična Kohllöffel, ki je z isto nalogo kakor v Ljubljano potovala tudi k uršulinkam v Gorico in k benediktinkam na Reko, je pismeno posredovala, da je Felbiger cesarici našo šolo priporočil v podporo. Priporočilo je imelo ta dobri uspeh, da se je koj naslednje leto 1779 v vnanji šoli nekaj poprav izvršilo na javne stroške. (To je bila menda prva podpora, ki jo je samostan prejel za vnanjo šolo.)

Močno so ovirale šolski pouk dolgotrajne francoske vojske. Vse leto 1809 se šola niti otvorila ni,

kakor smo že povedali. Ko je pa blagi maršal Marmont sklenil, da ohrani mestu dekleško šolo, tedaj se je vrnilo šolsko poslopje, poprej celo leto vojakom prepuščeno, svojemu prvotnemu namenu. Februarja leta 1810 se je pouk znova pričel. Prvi semestralni preizkušnji je prisostvoval tudi francoski nadzornik javnega pouka Abbate Rafael Zelli. Zadovoljen z vsem, kar je videl in slišal, je poslal gospe prednici pohvalno pismo, ki naj sledi tu v originalu in prevodu.

Madame l'Abbesse des Ursulines,

C'est avec la plus vive satisfaction, Madame, que je vais rendre justice au mérite et à la vérité en vous déclarant que j'ai été, on ne peut plus, content des examens de vos écolières et élèves, auxquels j'ai assisté. Ils m'ont prouvé, Madame, l'intelligence, le bon esprit et le zèle, qui vous animent vous et vos Religieuses dans le précieux service, que vous rendez par là à la société. Je me ferai un devoir, Madame, d'agir en conséquence à la prochaine organisation des écoles des filles. Recevez et agréez, Madame, mes applaudissements et le témoignage le plus solennel de l'estime et de la considération, que vous sont dues.

*L'Inspecteur Général de l'Instruction
Zelli.*

Gospa prednica uršulink!

Z največjim veseljem hočem priznavati zaslugo in resnico, naznanjajoč Vam, gospa, da so me Vaših učenk in gojenk preizkušnje, ki sem jim prisostvoval, tako zadovoljile, da bi me ne moglo više. Prepričale so me, gospa, o nadarjenosti, o dobrem duhu ter o vnemi, ki Vas navdaja, Vas

in Vaše redovnice pri imenitnem poslu, ki ga s tem izvršujete za človeško družbo. V dolžnost si bodem štel, gospa, delovati v tem smislu pri bodoči ureditvi dekliških šol.

Blagovolite sprejeti, gospa, mojo pohvalo ter izraz velespoštovanja, ki sem ga Vam dolžan.

Glavni nadzornik javnega pouka

R. Zelli.

Kakor o stanju samostana, tako se je hotela nova vlada tudi o samostanski šoli natančneje poučiti. Čujmo to in ono iz poročila, ki ga je samostansko vodstvo v to svrho vladi predložilo.

1. *Uredba tega ustava.* Pred vsem je temu ustavu namen vzgoja ženske mladine; zato imajo uršulinke dve šoli, ena se zove vnanja, druga notranja. V notranjo šolo se sprejemajo deklice, ki so v samostanu na hrani. Njih število se menjava med 20 in 30.

Vnanja šola, kakor notranja v klavzuri, je za deklice v mestu ali pa v okolici bivajoče. Pouk se deli vse tedenske dni razun četrтка, in sicer brezplačno. Število učenk je bilo zadnja leta 120 do 140.

2. *Uprava.* V obeh šolah je redovnicam dolžnost poučevati žensko mladino pod vodstvom duhovnika, ki ga je prečastiti gospod škof za to določil. Poučujejo pa v branju, pisanju, računstvu, spisju, v pletenju, vezenju, šivanju in drugih ročnih delih.

Katehet, prej imenovani duhovnik in voditelj šoli, uči deklice katekizem v pogovorih, učiteljicam pa je dolžnost z učenkami ponavljati krščanski nauk ter jih navajati k pravi pobožnosti.

Korist tega ustava. Kako koristen deželi in koliko priporočila vreden je ta ustav, o tem ni soditi

nam. Po glavni intendanci poverjene komisije zapisnik, sestavljen malo pred razidom poprejšnje vlade, bi dal pojasnila v tej zadevi. Navedena komisija se je o napredku naših učenk precej ugodno izjavila, dasi se je poskušnja vršila ob času, ko so deklice komaj začele pohajati šolo. Še več pojasnila pa daje priloženo spričevalo gospoda glavnega nadzornika javnega pouka Rafaela Zelli, v čigar prisotnosti se je izvršila polletna skušnja.

Šolski katalogi kažejo, da se je z letom 1811 na tej šoli uvedla frančoščina kot obligaten predmet. Šola se pričenja z mesecem februarjem pa jenja z novembrom. Napredek iz posameznih učnih predmetov se klasificira vsak mesec.

Voditelj šoli je bil tedaj gospod katehet Janez Debevec. Samo še njegov naslednik, gospod katehet Janez Šlakar, je opravljal tudi službo šolskega voditelja; pozneje je postala voditeljica šole vsakratna prednica samostana, ki to službo oskrbuje sama ali pa jo poveri drugim sestram.

Največje slavlje celega šolskega leta je bilo v starih časih razdelitev premij ob koncu drugega semestra. Za premije je darovala mestna občina vsako leto po 86 gld. Za razdelitev se je odločil poseben dan; ta dan so se zbrale dotične učenke v okrašeni šolski sobi, kjer so ob sviranju vesele godbe prejele povračilo za svoj trud. Delilka premij je bila vedno kakšna imenitna mestna dama, n. pr. soproga deželnega predsednika ali pa katera druga odličnica.

Po francoskih vojskah se je jelo prebivalstvo bolj in bolj zanimati za šolo; število učenk se je naglo množilo. To je napotilo šolska oblastva, da so pred-

lagala visokemu guberniju prošnjo, da se šolsko poslopje prezida in razširi, kar se je leta 1818 tudi zgodilo. Leta 1855 je postala uršulinska šola štirirazrednica in zato so se ji morali zopet novi prostori dozidati, kar se je poznejša leta še trikrat ponovilo. Še nekaj let ji je ostal naslov „Dekliška industrialna glavna šola“, dokler ni vsled odpravljenega konkordata in novih šolskih zakonov prišla ob pravico javnosti, ki se ji je pa z odlokom vis. c. kr. ministrstva za nauk in bogočastje z dne 22. decembra leta 1871, števil. 14.774, zopet povrnila. S šolskim letom 1871/72 je postala petrazredna, 1872/73 šestrazredna, 1877/78 sedem- in 1882/83 osemrazredna ljudska šola.

Z odlokom vis. c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z dne 16. marca 1894, števil. 2388 se je pretvorila ta osemrazrednica, vnanja in notranja, v petrazredno ljudsko in v trirazredno meščansko šolo, prva s slovenskim, druga z nemškim učnim jezikom.

Z vnanjo šolo se je leta 1884 združil tudi otroški vrtec, ki ga vzdržuje mestna občina.

Tako je uršulinska šola v teku dveh stoletij svojega obstanka prebila vse izpremembe avstrijskega ljudskega šolstva.

Potreba časa je prisilila samostansko predstojništvo, da je leta 1894 otvorilo pedagogij, v katerega se pa vzprejemajo samo interne gojenke.

Marsikatera gojenka izvršivši ljudsko šolo pa se želi v tem ali onem obligatnem ali pa tudi neobligatnem predmetu še dalje izobražati. Zato se je leta 1899 priredil poseben tečaj, ki kolikor možno ustreza željam posameznih učenk.

Vsikdar se je vodstvo trudilo, da ohrani šola dobro ime ter da zadostuje zahtevam šolskih oblastev.

To so slavna šolska oblastva tudi vedno priznavala.

Kakor preje francoska, tako je pozneje tudi avstrijska vlada vspehe naše šole s pohvalnimi dekreti opetovano odlikovala. Cenjeni bralci nam bodo dovolili, da dva taka dekreta iz davno minulih časov tu priobčimo.

I.

Štev. $\frac{583}{145}$. Častiti gospe prednici uršulinskega samostana tukaj.

Vsled odloka visokega gubernija z dne 28. aprila, št. 48.114 se gospe prednici s tem nannanja, da je visoki gubernij z zadovoljstvom na znanje vzel poročilo o stanju dekliške industrialne in glavne šole, ki se je zadnje čase dvignila na visoko stopnjo popolnosti, kar se pripisuje vnemi, s katero Vi, gospa prednica, soude Vašega konventa spodbujate na marljivo delavnost pri šolskem pouku. Visoki gubernij je naročil temu konzistoriju, da v njega visokem imenu pohvali marljive učiteljice te šole.

·|. Konzistorij je zategadelj napravil priložena pohvalna dekreta. Gospe prednici se naroča, da jih dotičnima gospema učiteljicama izroči kot spodbudo za bodoče delovanje ter obvesti tudi pomožne učiteljice: g. Terezijo Žlebnik, gospo Johano baronico Cierheimb in gospo Uršulo Appe o zadovoljstvu, s katerim visoki gubernij in ta konzistorij priznavata njihov trud gledé šolskega pouka in discipline.

Šk. konzistorij v Ljubljani, dne 6. jun. 1818.

II.

Štev. $\frac{1213}{341}$ Častiti gospe prednici uršulinskega samostana tukaj.

Premotrivši poročila o stanju škofijskih šol v letu 1819 je visoki gubernij z dekretom od 23. pret. meseca, št. 10.698 semkaj izjavil, da so ga jako zadovoljila naznanila o marljivosti gospe prednice in vseh učiteljic vnanje in notranje šole in da jih je predložil višjemu mestu v priznanje. Pri tem pa je konzistoriju nalog, osobju uršulinske šole, čigar zasluge postajajo večje od dne do dne, izraziti polno zadovoljnost visokega gubernija.

Šk. konzistorij v Ljubljani, dne 9. oktobra 1820.

Tudi v poznejših desetletjih 19. stoletja se je večkrat vspešno delovanje te šole priznalo na višem in najvišem mestu. Že prej smo omenili, kako je Nj. Veličanstvo naš premilostni gospod in cesar Franc Jožef I. tri prednice tega samostana odičil z zlatim križcem s krono, kar se je izvestno zgodilo zato, ker se bavi samostan z vzgojo in poukom mladine. A tudi posamezne učne moči so si večkrat pridobile posebno zadovoljnost šolskih nadzornikov z lepimi uspehi pri pouku. Najzadnje je dne 15. oktobra 1900 slavni mestni šolski svet z zadovoljstvom vzel na znanje poročilo okrajnega šolskega nadzornika gospoda ravnatelja Frančiška Levec, da se v tukajšnji šoli nahaja pouk v dobrem stanju in da je učiteljstvo vestno in trudoljubivo izpolnjevalo svoje službene dolžnosti. Slavni c. kr. mestni šolski svet je zategadelj dne 17. oktobra 1900, štev. 946, izrekel učiteljskemu zboru svojo zahvalo in priznanje.

Posebne zasluge za razvoj samostanske šole si je pridobila č. g. m. Antonija Murgel, ki je petnajst let načelovala samostanu ter ves ta čas marljivo delovala v prosepah šole. V nje duhu deluje i nje naslednica sedanja predstojnica č. g. m. Terezija Heidrich.

Obe šoli, vnanja in notranja, sta z učili prav dobro preskrbljeni. Za nadaljno izobrazbo učiteljic se je napravila jako obširna knjižnica; ravno tako imajo različne kategorije učenk svoje knjižnice.

Opetovano je došla tej šoli čast najvišega obiska. Prvi, ki je iz naše presvetle vladarske hiše jo obiskal, je bil cesar Jožef II., ko se je iz Italije na Dunaj potujoč ustavil v Ljubljani dne 20. marca 1784. Dasi je še isti dan Ljubljano zapustil, si je vendar ogledal šolo in samostan uršulink. Leta 1821 je obiskala cesarica Karolina Avgusta vse razrede vnanje in notranje šole. Kakor predobra deželna mati se je pogovarjala z otroki, poizvedovala je, kako je z učenjem, pregledovala ročna dela, izmed katerih je posebno hvalila pletenje, šivanje in krpanje perila ter priporočala, da naj se ta ročna dela še dalje pridno gojé. Dne 18. novembra 1856 je osrečila cesarica Elizabeta samostansko šolo s svojim najvišim obiskom, dne 11. julija 1883 pa naš presvetli cesar Franc Jožef I., kakor je bilo že omenjeno.

Kot izvrstno vzgojevalno sredstvo se je tudi tukaj izkazala marijanska kongregacija, ki je na obeh šolah vpeljana ter se pod spretnim vodstvom č. gospoda Mihaela Bulovec v notranji in č. g. kateheta Alojzija Stroj v vnanji šoli lepo razvija. Zadnjo nedeljo vsakega meseca imata obe kongregaciji v samostanski cerkvi skupno popoldansko službo božjo. Vzprejem novih udov se vrši kar je mogoče slovesno. Dvakrat že je počastil prevzvišeni gospod knez in škof dr. Anton

Bonaventura Jeglič kongregacijo s tem, da je sam sprejemal nove Marijine hčerke.

Za potrebščine vnanje šole skrbi mestna občina. Kot druge dobrotnike te šole moramo hvaležno imenovati slavno kranjsko hranilnico, dalje enega njenih ustanovnikov, namreč nekdanjega spirituala samostanu in voditelja šoli č. g. Janeza Nep. Šlakar. Slavna hranilnica podpira že dolgo vrsto let siromašne učenke te šole z letnim prispevkom 400 K, od leta 1898 dalje 500 K; gospod ravnatelj Šlakar pa je daroval precejšnjo vsoto za razširjenje vnanje šole leta 1862, vrhu tega se je tudi v svoji oporoki spominjal revnih učenk te šole ter jim volil 2000 K. Po smrti gospoda oporočitelja 3. marca 1863 je tedanji gospod katehet Matija Hočevar razdelil imenovano dedščino med ubožne učenke. Tudi dobrodelna družba ljubljanskih gospa je naklonila učenkam vnanje šole že mnogo dobrot, isto tako ljubeznjivi „Miklavž“, ki z darovi pohaja samostansko šolo skoraj tri desetletja. Vsem tem blagim dobrotnikom naj Bog obilo povrne!

Sedaj t. j. v šolskem letu 1901/2 deluje na uršulinski šoli 37 učnih moči v 25 učnih sobah.

Do šolskega leta 1862/63 je poučeval verouk na obeh šolah isti gospod katehet; ko so se pa v vnanji šoli radi vedno rastočega števila učenk otvorili paralelni razredi, je prevzel pouk veronauka v notranji šoli samostanski spiritual. Do sedaj so bili ti-le čč. gospodje spirituali tudi katehetje notranje šole:

Monsignore Mihael Potočnik . . 1862—1894.

Gospod Valentin Eržen . . 1894—1899.

„ Mihael Bulovec . . 1899—

Vrsta častitih gospodov katehetov te šole od 1806—1902.

Gospod Janez Debevec ¹⁾	. 1806—1817.
„ Janez Nep. Šlakar.	. 1817—1823.
„ Anton Škrjanec	. 1823—1827.
„ Jožef Kek . . .	. 1827—1839.
„ Franc Stroin . . .	. 1839—1850.
„ Andrej Zamejec . .	. 1850—1852.
„ Matija Hočevanec .	. 1852—1866.
„ Jožef Smrekar . . .	. 1866—1867.
„ Janez Flis . . .	. 1867—1876.
„ Anton Kržič . . .	. 1876—1891.
„ Rok Merčun . . .	. 1891—1894.
„ Alojzij Stroj . . .	. 1894—

II. Šolsko obiskovanje.

V času francoskih vojsk se je zmanjšalo število učenk, ki jih je bilo prej 300, za polovico. Za spretnega ravnateljstva gospoda Šlakarja 1817—1839 se je šola hitro povzdignila. Število učenk se je kmalu zdato pomnožilo. 1820 je izdala šola prvič tiskana letna poročila in zato priobčimo tu statistični pregled učenk vnanje in notranje šole od 1820—1901. leta.

¹⁾ G. Janez Debevec je bil od leta 1798—1806 že beneficijant pri uršulinkah.

Šolsko leto	Število učenk		Šolsko leto	Število učenk		Šolsko leto	Število učenk	
	vnanje šole	notr. šole		vnanje šole	notr. šole		vnanje šole	notr. šole
1820	332	29	1847	690	80	1874	849	168
1821	426	26	1848	687	63	1875	729	173
1822	410	21	1849	622	68	1876	669	176
1823	458	21	1850	638	72	1877	706	181
1824	492	27	1851	695	105	1878	721	187
1825	473	28	1852	708	100	1879	721	184
1826	474	25	1853	736	118	1880	720	180
1827	475	26	1854	711	113	1881	734	211
1828	495	27	1855	726	110	1882	734	172
1829	506	31	1856	727	110	1883	755	189
1830	455	34	1857	732	113	1884	805	180
1831	491	29	1858	758	112	1885	788	183
1832	571	32	1859	831	117	1886	682	202
1833	569	23	1860	830	114	1887	632	242
1834	560	32	1861	788	146	1888	646	253
1835	562	29	1862	898	163	1889	600	243
1836	516	36	1863	847	153	1890	601	252
1837	548	32	1864	863	147	1891	563	258
1838	560	38	1865	854	154	1892	666	253
1839	564	35	1866	899	148	1893	635	285
1840	593	45	1867	911	143	1894	589	309
1841	555	32	1868	932	143	1895	656	311
1842	586	45	1869	943	153	1896	643	311
1843	623	51	1870	976	172	1897	635	318
1844	574	50	1871	943	170	1898	648	254
1845	636	53	1872	867	157	1899	608	272
1846	553	75	1873	816	170	1900	635	325

S k l e p.

Jeli ta oliko ženske mladine posvečeni zavod v dveh stoletjih svojega obstanka učinil tudi veliko dobrega? Gotovo da. Ali spominjajoč se naših sester iz leta 1810, ki same niso hotele dokazovati, koliko njih šola mestu in deželi koristi, pravimo i me: Ako je dobro, ki se je kedaj tu storilo, zabeleženo v knjigi življenja, ima plačila dovolj.

Vsem p. n. dobrotnikom pa, ki so v teku dveh stoletij na katerikoli način koristili temu samostanu, kličemo iz dna srca: „Bog plačaj!“

Da bi pod varstvom Vsemogočnega in naših nebeških priprošnjikov ta zavod še v bodoče rasel in uspeval, vedno delujoč na slavo božjo in na blagor naše mile slovenske mladine: To daj Bog!

Vspored slavnosti o priliki dvestoletnice.

Od 18. do 20. aprila je v Uršulinski cerkvi sv. Trojice *slovesna tridnevnic*a:

V petek, 18. in v saboto, 19. aprila, ob 1/26 zjutraj slovenska pridiga (prečast. gospod kanonik *dr. Andrej Karlin* in milostni gospod generalni vikar prelat *Janez Flis*), nato sv. maša z blagoslovom; ob 10. uri slovesna sveta maša. Ob 1/27 zvečer nemška pridiga (preč. gospod P. *Emil Volbert T. J.*), nato litanijske z blagoslovom.

V nedeljo, 20. aprila, ob 6 sv. maša z blagoslovom, ob 9 slovenska pridiga (prevzvišeni knez in škof *dr. Anton Bonaventura Jeglič*), nato pontifikalna sv. maša; ob 1/27 zvečer nemška pridiga, litanijske, Te Deum laudamus in blagoslov.

*Na prošnjo prevzvišenega kneza in škofa je sv. Oče z odlokom 13. marcija 1902 dovolil vsem vernikom, ki katerikoli dan izmed imenovanih treh obiščejo uršulinsko cerkev in ondi molijo na papežev namen, odpustek 7 let in 7 kvadragen; onim pa, ki prejmejo tudi zakramenta svete pokore in sv. Rešnjega Telesa, popolen odpustek. Ti odpustki se morejo obrniti tudi v prid dušam v vica*h.

Dné 21. in 22. aprila se priredé za slavnost v penzijonatu *muzikalične produkcije, gledališke predstave, žive podobe*: »Sv. Uršula in njene spremljevalke« in oratorij: »Sv. Angela.«

Kazalo.

Prvi del.

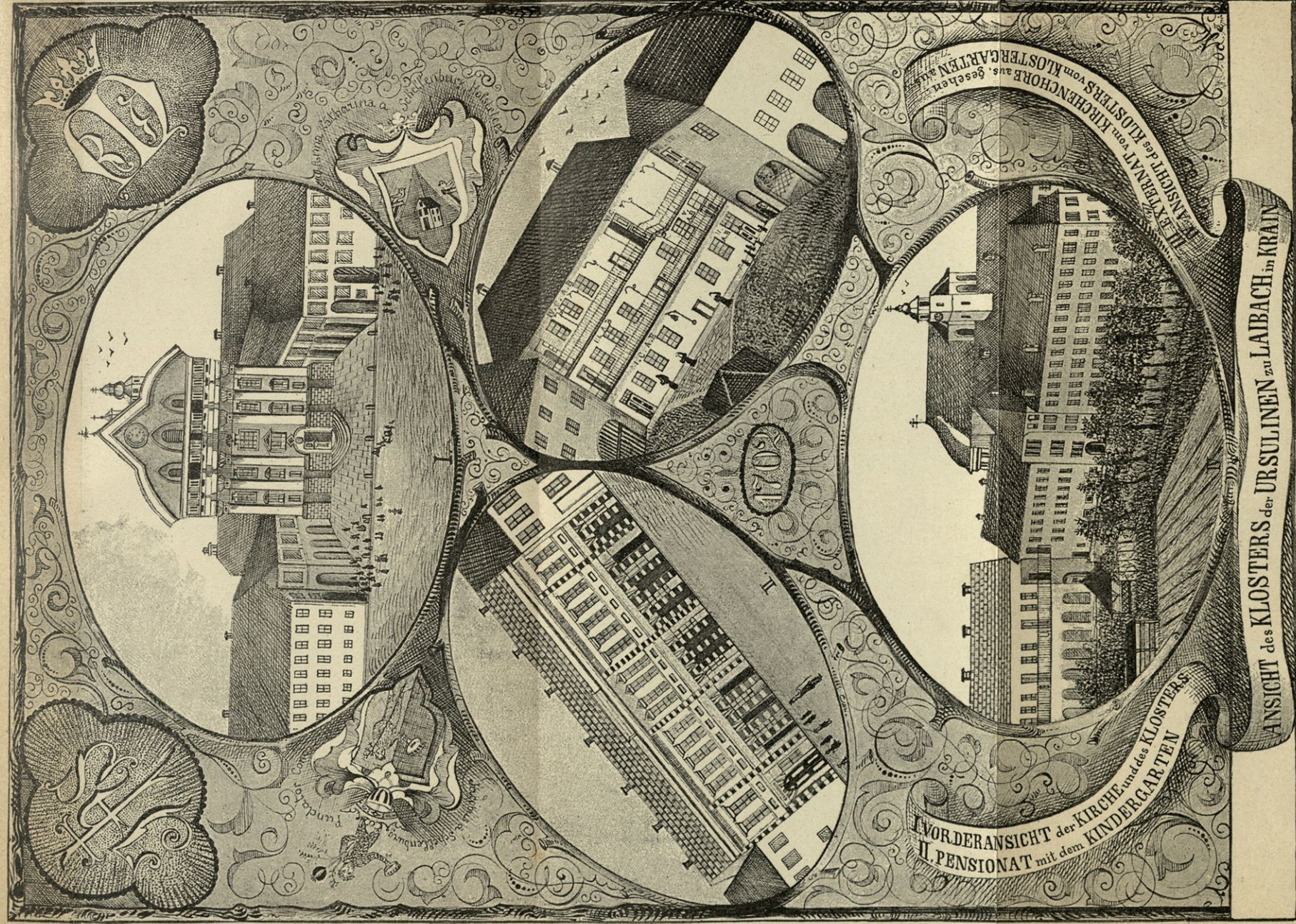
1. Ustanovitev samostana ; prihod uršulink v Ljubljano	5
2. Začasno stanovanje in novi samostan	10
3. Smrt blagega ustanovnika pl. Schellenburga	17
4. Dve dični samostanski prednici	19
5. Samostanska cerkev	26
6. Ob tihih rakvah	31
7. Razni dogodki	34
8. Dolga vrsta hudih dni	37
9. Angela Merici med svetnike prišteta	42
10. Pod tujim žezlom	43
11. Restavracija ; visoki gostje	48
12. Blagri mirnih časov	50
13. Dinastično-patriotska slavja	52
14. Blaga srca v dnevih sile	54

Drugi del.

1. Notranji razvoj ; vodstvo in predstojništvo	59
2. Imenik redovnic od leta 1702—1902	65

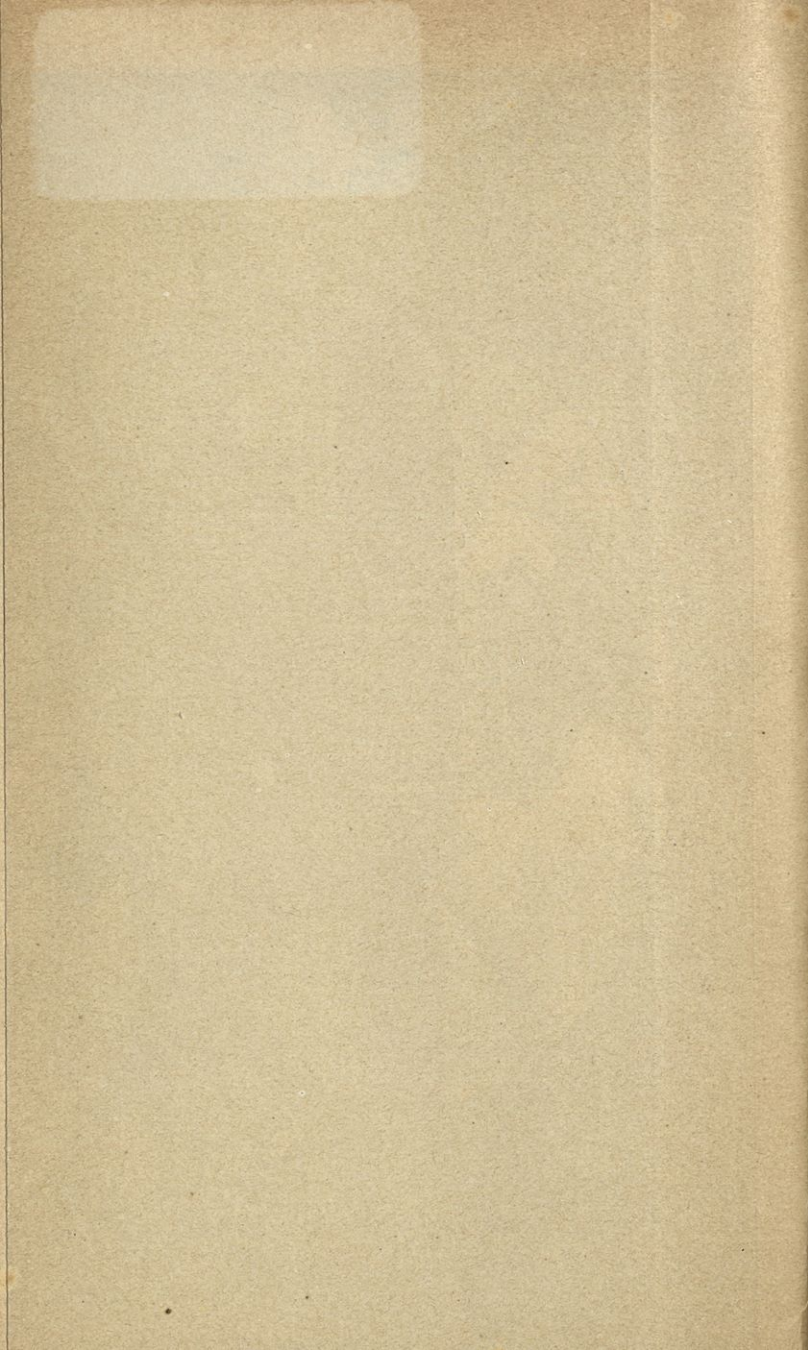
Tretji del.

1. Šola	77
2. Šolsko obiskovanje	87
Sklep	89

Uršulinski samostan v Ljubljani pred potresom.

- I. Pročelje cerkve in samostana.
- II. Penzjonat in otroški vrtec.
- III. Vnanja šola od notranje strani.
- IV. Pogled s samostanskega vrta.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000092819

